

ÂSİK SEFAÎ

MEHMET ACET

Köşe-i Bend

(TARZI-I SEFAÎ)

Şiirler

ÂSİK SEFAÎ

■ MEHMET ACET

Köşe-i Bend (TARZI-I SEFAÎ) Şiirler

ANKARA-2021

KÖŞE-İ BEND/TARZ-I SEFAİ (Şiirler)
Âşık Sefâî (Mehmet ACET)

•
Kültür Ajans Yayınları No: 422

•
ISBN

978-605-325-231-3

•
Kapak Tasarım ve Mizanpaj
Kültür Ajans

•
Düzenleme-Yayın

© Kültür Ajans Tanıtım ve Organizasyon Ltd. Şti. 2011

Kültür Bakanlığı Sertifika No: 50086

Konur Sokak No:66/7 Bakanlıklar/ANKARA

Tel:0.312. 4259353

•
İletişim

0530 690 15 16

•
Baskı

Girişim Ajans Matbaacılık

Sertifika No: 47852

Tel: 0312 384 22 23

•
Baskı Tarihi ve Yeri

Ekim 2021 - Ankara

[Bu kitabın tüm hakları saklıdır. Yazarın ve Yayınevi'nin yazılı izni olmadan şiirlerin bir bölümü veya tamamı ticari amaçla çoğaltılamaz, yayımlanamaz. Ancak bilimsel çalışmalarda, tanıtımlarda, sanatsal etkinliklerde yazar, kitap ve şiir adı verilerek alıntı yapılabilir.]

KISASLI ÂŞIK SEFAÎ (MEHMET ACET)

BİYOĞRAFI

Asıl adı Mehmet ACET olan ozanımız, 1954 yılında Şanlıurfa'nın Kısas Köyünde dünyaya geldi. Âşıklık geleneğini iyi bilen ustalardandır. Kendi deyişlerinin yanında usta malı deyişler de çalıp söyler. 1973 yılında Hacı Bektaş Veli torunlarından Mürşid Muhammed Feyzullah ULUSOY'dan Sefaî mahlasını almıştır.

Sefaî'nin kendi deyişleri ve Kısas yöre deyiş ve türkülerinden oluşan 2 kasedi, 2 CD'si bulunmaktadır. Sazına ve sözüne hakim olan Sefaî, yurdu diyâr diyâr dolaşmış, Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde bağlamasıyla türküler çalıp söylemiş, 13 defa Almanya ve Hollanda'da cemlere, halk konserlerine katılmıştır.

1995 yılında "Hoşgörü Yılı" münasebetiyle yazmış olduğu şiir Türkiye birincisi olmuştur. 1998 yılında Türkiye'yi temsilen "Irak Babil Festivaline" katılmış olup, bu vesile ile Irak, Bağdat ve Kerbelâ'yı da ziyaret etmiştir. TRT repertuarına geçmiş olan 20 tane deyiş ve türküsü mevcuttur. Ayrıca Kısas semahları da TRT repertuarına Sefaî tarafından derlenerek ve kaynak kişi olarak geçmiş, bir çok deyiş ve türküleri piyasadaki sanatçılar tarafından albümlere okunmuştur. Kısas'ın tanıtımını yurtiçi ve yurtdışında başarı ile sergilemesi Kısas'a olan sevdasını da kanıtlamıştır.

Âşıklığın yanı sıra derlemeler yapan Sefaî, yöresini araştıran, geleneklerini inceleyen çeşitli şiir yarışmasında ödüller alan, Alevilik felsefesini iyi bilen bir âşıktır.

Kısas Köyünde yaptığı araştırmaların sonunda Dr. Halil ATILGAN tarafından 1992 yılında çıkarılan "Kısaslı Âşıklar" kitabında şiirleri yayınlanmış, 2001 yılında

Dr. Halil ATILGAN ile müşterek olarak hazırladıkları “Harran’da Bir Türkmen Köyü Kısas” adlı kitabı Kültür ve Turizm Bakanlığı yayınlarından çıkarılmış, Sabri KÜRKÇÜOĞLU ve Abuzer AKBIYIK tarafından yazılan “Urfalı Saz ve Söz Ustası Kısaslı Âşık Sefâ” adlı kitap Şanlıurfa ŞURKAV (Şanlıurfa İli Kültür Sanat Araştırma Vakfı) tarafından çıkarılmıştır. Ayrıca, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan “Bir Türkmen Köyü Kısas” adlı belgeselde Kısas’ın hem müziğini hem de kültürel yönünü tanıtmış, Cem Vakfı tarafından AB destekli hazırlanan kitaplarda şiirleri yayınlanmış, aynı projeye hazırlanan belgesel ve CD’lerde de Kısas semahlarını, deyiş ve türkülerini icra etmiştir. TRT tarafından 1999 yılında çekilen belgeselde Esemoglu adlı hikayeyi, sazıyla seslendirerek, anlatmıştır. Yurtiçinde ve yurtdışında onlarca dergi, kitap ve gazetede şiirleri yayınlanmış, Kanal D televizyonu tarafından hazırlanan “Ateşin Çocukları Suyun Torunları” adlı belgeselde de Kısas semahlarını icra etmiştir. “İl İl Türkülerimiz” adlı albüm, TRT ve Şanlıurfa Valiliği tarafından çıkarılmış burada; Kısas semahlarını ve hoyratlarını seslendirmiştir. Şanlıurfa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından hazırlanan Kısas Cem deyişleri “Destur-u Pir” adlı albümü bulunmaktadır. “Türkü, Şarkı ve Şiirler Anayüreği 2016” adlı albümde analar üzerine yazmış olduğu hoyratı seslendirmiştir. TRT tarafından “Anadolu’nun Sıcak Yüzleri” adlı belgeselde hayatı ve müzik icrası konu alınmıştır. UNESCO tarafından hayatı ve müzik icrası ile ilgili belgeseli çekilmiştir. Alevî-Bektaşî cemlerinde zakirlik yapmıştır. 2016 yılında Şanlıurfa Valiliği (ŞURKAV Vakfı) tarafından düzenlenen beste yarışmasında “Biz Kurtardık Bu Vatanı İşgalden” adlı bestesi ödül almıştır.

Cumhurbaşkanı, Başbakan ile Kültür ve Turizm Bakanının katılımıyla 3 Kasım 2016 tarihinde Birleşmiş

Milletler UNESCO (Âşıklık ve Zakirlik dalında) “Yaşayan İnsan Hazinesi” ödülüne layık görülmüştür.

“Kısas’ın Sedasından” adlı albüm çalışması yayınlanmıştır. “Anadolu’nun Kayıp Şarkıları” adlı belgeselde Hoyrat ve Kısas Semahlarını icra etmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın 2019 yılında yayınlayacağı “Anadolu’da İcra Edilen Uzun Havalara” adlı görsel CD’de Urfa ve Kısas uzun havalalarını icra etmiştir.

10 Aralık 2016 tarihinde İstanbul MOTİF Vakfı Halk Bilimi dalında kendisine yılın ödülü verilmiştir.

2021 yılında Hacı Bektaş Veli Kültür Derneği’nin 11. Uluslararası Hacıbektaş Âşıklar (Ozanlar) Buluşması etkinliği çerçevesinde açtığı “Hekimhanlı Âşık Esirî Baba Şiir Yarışması”nda “Yüz Yetmiş Yaş Ulu Bir Çınar” adlı şiir Birincilik Ödülü kazanmıştır. Bu ödülü kendisine 05 Eylül 2021 günü törenle verilmiştir.

2000 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı Şanlıurfa Devlet Türk Halk Müziği Korosu Müdürlüğü’nde ses sanatçısı olarak göreve başlayan Âşık Sefâî, 2019 yılında aynı kurumdan emekli olmuştur. Evli ve 3 çocuk babasıdır.

İÇİNDEKİLER

Kıyaslı Âşık Sefâî (Mehmet Acet) Biyografisi.....	iii
Âşık Sefâî Yaşayan İnsan Hazinesi Olarak Türk Halk Şiirine Yenilik Getirmiştir/ Hayrettin İVGİN	viii
20-21.Yüzyıl Âşığı Olmak Hiç Kolay Değil/ Nail TAN	xiii
Doğru Özünü Doğru Sözü ve Güçlü Sesi İle Birleştiren Âşık/ Prof. Dr. Zuhal KARAHAN KARA	xvi
Âşık Sefâî Önemli ve Yaşayan Bir Değerdur Prof. Dr. Ekrem BEKTAŞ	xviii
“Urfa Sevdası”/ Fikret O’TYAM	xx
Yüz Yetmiş Sekiz Yaş Ulu Bir Çınar.....	1
Duaz-ı İmam	3
Ali Cihan ve Ekin Uluğ’a.....	5
Akrostiş Koşma Tarzında Şiir	5
Âşığım Yolcuyum Hakk’adır Yolum.....	6
Âşıklarda Sefa Yoktur	7
Âşıkların Sevda Vardır Özünde	8
Atatürk’e Arzuhal	9
Avaz Verir Pervaz Uçar	10
Bazı Sarhoş Gezdim Bazı Avare.....	11
Bilen Demez Diyen Bilmez.....	12
Dörtlük	13
Bir Kuru İnatla Sözü Der İsen.....	14
Bir Üstad Közünde Pişir Özünü	15
Bozuldu Gidişat Kalmadı Denge	16
Bozuldu Düzenler Çalınmaz Sazlar	18
Çamur Atma Atatürk’e Ey Softa	19
Deme Vardır Malı Mülkü	20
Dem-i Hünkâr Hem Kerem-i Evliya.....	21
Derd-i Firkat ile Yanan Âşıklar	22
Döküldü Gazelim Gönül Bağında	24
Ehl-i Hakla Pîr Postunda El Olan.....	25
Elif Allah Mim Muhammed Lem Ali	26
Elin Dilin Belin Yolun Özüdür.....	27
Elinde Kaldık.....	28
Erenler Meydanı Doludur Her Dem	29
Mehmet Acet-Âşık Sefâî.....	30
Ezelî Doğanay	31
Felek Bilmez Bu Yâranın Zârını	32
Gülizar Cengiz Dergâhuna	33

Gün Değil midir?	34
Hacı Bektâş Atatürk	35
Her Bir İşin Özelliğın Bilmeden.....	37
HIZIR	38
Horasan Erleri	39
Hoşgörüden Bize Geldi Erenler.....	42
İnsan-ı Kâmilde Gerçeğın Yolu	43
Kadıncık Ana.....	44
Kapandı Kapılar Umut Ali'dir	45
Kemal Korkmaz'a	46
Kerbela Günü	47
Kısalı Ustalar Eski Âşıklar	49
Kervancıym Bir Pazara Ulaştım.....	51
Korona	52
Köşe-i Bend (1).....	53
Köşe-i Bend (2)	54
Alfabetik Köşe-i Bend Destan.....	55
Mahzunî Baba.....	60
Mahlukât İçinde Sözüñ Geçmezse.....	62
Meğır Bu Terazi Yanlış Tartarmış	63
Miraçname	64
Muhammed Lafzına Ali Gönlüne	67
Münevver Özdemir'e	68
Necmi Kıran'a.....	69
Nefes Söyler Bizim Ana Dilimiz.....	70
Neşet Ertaş Usta'ya.....	71
Ömür Dediğın Ne?.....	72
Ötesinden Haber Yoktur	73
Sorayım Bir Söz İle.....	73
Pervane Aşkından Ateşi Döner	74
Sabahat Akkırız'a	75
Saygının Yolları Sevgiden Geçer	76
Sende Ara Sende Bul ki Aradığın Çin'de Yok.....	77
Suçtan Sayarlar.....	78
Tut Ata Sözüñü İzinden Yürü.....	79
Üçler Beşler Yedilerde Bir Olan.....	80
Var Olan Varımı Parayla Satmam	81
Vardır Ezelinden Yazılan Yazı.....	82
Velayet Yolumuz Ezelinden Var	83
Viran Oldu Bağlar Var Olan Gitti	84

ÂŞIK SEFAÎ YAŞAYAN İNSAN HAZİNESİ OLARAK TÜRK HALK ŞİİRİNE YENİLİK GETİRMİŞTİR

Hayrettin İVGİN*

Halk içinden yetişen, deyişlerini sazla söyleyen, sözlü şiir geleneğine bağlı olarak sanatını sürdüren halk şairine âşık diyoruz. Âşık terimi yerine *saz şairi*, *çöğür şairi*, *halk âşığı*, *ozan*, *halk şairi* gibi terimler de kullanılmıştır.

Aslında âşık terimi bir şemsiyedir. Bu şemsiyenin altında *kalem şairi*, *halk şairi*, *halk âşığı*, *hak âşığı*, *ozan*, *halk ozanı*, *saz şairi* vb. hepsi var.

Sözlükler, ansiklopediler bu gelenekle ilgili yazılmış kitapları karıştırın, göreceksiniz ki “âşık” kelimesi ile “âşıklık” kavramının birbirini tutmayan tanımlarını ve açıklamalarını bulursunuz.

Âşık nedir, nasıl olunur? Buna kısaca değinmek isterim.

- a. Usta-çırak geleneği içinde âşık olanlar,
- b. Usta malı şiir söyleyerek, ezberleyerek ve yöresindeki âşıklardan etkilenerek âşık olanlar,
- c. Köyünde, kasabasında, çevresinde sazlı-sözlü ortamlarda çokça bulunduktan sonra imrenme sonunda âşık olanlar,
- d. Halk hikâyeleri veya hikâyeli türküler dinleyerek âşık olanlar,
- e. Manevî etkilenmeler sonunda âşık olanlar,
- f. Sıkıntı, dert, üzüntü, yokluk, yoksulluk, gurbet gibi çileli ortamların etkisi sonunda âşık olanlar,

* Halk Edebiyatı-Halk Bilimi ve Halk Kültürü Araştırmacısı-Yazar.

g. Sevda ve aşk sebebiyle âşık olanlar,

h. Milli duygular, savaş, etkileyici sosyal olaylar nedeniyle âşık olanlar,

i. Rüyasında ve rüya sonrasında bâde içerek âşık olanlar,

Âşık olmaya sebebiyet veren bu durum ve ortamların her birisi, birilerine inandırıcı gelebilir. Ancak rüyasında veya rüya sonrasında bâde içerek âşık olunmasını, inandırıcı şekilde izah edene ben henüz rastlamadım.

Âşıklık esasında sözlü bir gelenektir. Bu geleneğe de “âşıklık geleneği” denir. Aslında âşık olunmasında yukarıda sıraladığım sebepler bu kadar değildir. Son dönemlerdeki âşiklar, yukarıda saydığım sebeplerden belki hiçbirisiyle karşılaşmamış bile olabilir. Ancak her âşığın bu geleneğin içinde az da olsa buldukları bir gerçektir. Çağımızda âşık olmaya sebep olanlar için çağımızdaki iletişim araçları, yüzyüze eğitim, sosyal medya, şehirleşme, bilişim dünyası, elektronik ortamın gelişmesi, hızlı ve yaygın iletişim gibi etmenleri sayabiliriz.

Âşıklık geleneği ile ilgili herkes birşeyler söylüyor. Özeti şudur: Âşıklık geleneği 15. yüzyılda ortaya çıkmıştır. Sözlü halk edebiyatı ürünleri yazılı hâle gelmeye başlayınca, onları ortaya koyanlar tarafından bir topluluk önünde söyleme ya da toplumlara yayma ihtiyacı doğunca âşıklık geleneği başlamıştır. Kısaca, âşıklık geleneği diğer kültür değerlerinde olduğu gibi bir işlevi yerine getirmek, bir ihtiyacı karşılamak üzere geleneksel kültürün ortaya koyduğu ve zorladığı bir değerdir.

Günümüzdeki âşıklık geleneği ortadadır. Bunu, 15. yüzyıl ya da 19. yüzyılın âşıklık geleneğiyle karşılaştırmak, aynı geleneğin devamını beklemek gereksizdir.

İstedığımız şudur: Mevcut âşıklık geleneğinin çağımızın koşullarıyla uyumlu bir şekilde devamını sağla-

mak. 15. yüzyıldan bugüne kadar beş yüzyıldır günümüze intikal eden bir âşıklık geleneği mirası vardır. Gereken nedir? Bu mirası restore ederek, çağımızın koşullu ve imkânlarını kullanarak yeni âşıkların yetişmesini sağlamak, geleneği gelecek kuşaklara emanet etmek.

Âşıklık tümel bir sanattır. Bu sanatın içinde şiir, müzik vardır. Türlerle, biçim ve kurallara uyum vardır, hikâye anlatma ve hattâ hikâye tasnif etme vardır. Bu çok yönlü geleneğin taşıyıcıları da âşıklardır. Şunu unutmamalıyız; çağımız hızlı değişim çağıdır. Mevcut geleneği, bu hızlı değişimin içinde gelecek kuşaklara geliştirerek aktarmak önemlidir.

Geleneğin devamı için gerekli olan usta malı söyleme (biz buna geçmiş literatürü ve birikimi bilmek diyelim), irtica söyleme (bu bir yetenek işidir, geliştirilebilir), güzel saz çalma, âşık havalarını ustalıkla icra etme, bildiklerini yeni yetme âşıklara öğretme (bunun için günümüz eğitim kuralları geçerli olmalıdır), âşık tarzı hikâye oluşturma ve bunları anlatma (günümüz konuları ağırlıklı olarak bu yapılmalı), başka âşıkların tasnif ettiği hikâyeleri ve deyişleri okuma (bunun için âşıklık geleneğindeki literatürü bilmek), âşık şiirinde bulunan türlerin kaybolmasını önleme, türlerle yenilerini ekleme bir âşığın en temel niteliklerindedir.

Âşık Sefaî, yukardaki uzun cümlede saydığım bütün niteliklere sahip bir sanatkâr âşıktır. Ona durup dururken “Yaşayan İnsan Hazinesi” unvanı verilmedi. Usta âşıkların, mevcut türlerle katkı sağlayan buluşları ortaya koyarak ve bunu gelenek içinde kalarak yeni türler geliştirmek görevidir. Âşık Sefaî, Türk halk edebiyatı içinde var olan, beşyüz yıldır çeşitlendirilerek günümüze ulaştırılan türler ve bunların biçimsel hallerini geliştirici çalışmalarına bu kitapta tanık oluyoruz.

“Usta Âşık” kavramında, son yıllarda gözardı edilen halk şiirinde yeni türler ve biçimler geliştirmek en önemli niteliklerdendir.

Âşık Sefâî'nin, beşyüz yıldır halk şiiri türlerinin ve biçimlerinin geliştirilmesi geleneğine uyarak yeni türler ve mevcut türlerde yeni biçimsel değişiklikler yapması ve bu çaba içinde olması onun gerçekten usta bir âşık olduğunu ortaya koymaktadır.

Uzun yıllardır statik bir tür ve biçim anlayışı ile âşıklık sanatı devam ettiriliyordu. Sanatta muhafazakârlık olmaz, sanat sürekli geliştirilmelidir. Sefâî bir usta âşık olarak sanatın bu misyonunu yerine getirmektedir.

Akrostiş tarzının bize Batıdan geçtiği söylenir. Şiirin dizelerinin ilk harfleri yukarıdan aşağı okunduğunda, ya bir insan adı ya da bir cümle (hüküm) ortaya çıkar. Oysaki bizim Türk edebiyatında bir “Elifnâme” gerçeği vardır. Şiirin dizelerinin ilk harfleri elifba harflerinin tümünü sırayla ortaya koyar. Bu sistem şiirlerin sadece dizelerinde değil, dörtlük başlarının ilk harflerinin sıradaki dörtlüklerin başlarındaki harflerin birlikte okunmasıyla da yapılır.

Âşık Daimî (1932-1983) eskiden uygulanmış olan bu tarzı bir-kaç şiirinde akrostiş olarak şiirin dörtlüklerindeki mısraların ilk kelimelerinin yukardan aşağıya okunması biçimiyle oluşturmuştur. Bu biçime bir ad vermek gerektiğini düşünerek Sn. Dr. Doğan Kaya buna “Akrostiş Hüküm” demiştir. Olabilir, evet bu kelimeler bir anlamlı hüküm ortaya çıkarmaktadır. Ozan Bindebir (1960) bu ifadeleri birer dize hâline getirip bunları bir kıta olarak şiirin sonunda toplamıştır ki bu da bir yeniliktir ve özgünlüktür.

Âşık Sefâî'nin şiirlerinde uyguladığı bir noktada Âşık Daimî ve Ozan Bindebir'in tarzına benzemektedir. Ama

bu yapılan tarza “Akrostiş Hükümlü” şiir diyemeyiz. Çünkü Âşık Sefaî'nin şiirlerinde dörtlüklerin ilk dizesi bir hüküm taşıyor. İşte bu hüküm diğer dizelerin ilk kelimelerinin yukardan aşağı okunmasıyla da elde edilmektedir. Aynı tarz, diğer dörtlüklerde de uygulanıyor.

Âşık Sefaî, hükümü hem düz, (ilk dizede), hem yukardan aşağı (dizelerin ilk kelimeleri) bir köşe meydana getiriyor. Buna Sefaî “Köşe-i Bend” diyor. Yani her dörtlüğü bend olarak kabul ederek bunu söylüyor.

Hani halk şiirinde Vezn-i Aher ve Satranç dediğimiz biçimler var ya! Sefaî'nin bu tarzdaki dörtlüklerde uyguladığı hükümler ise yarı vezn-i aher, yarı satranç gibidir. Bu tarz, ilk defa halk şiirinde uygulanmaktadır. Âşık Sefaî bu biçime “Tarz-ı Sefaî” adı veriyor ki bence yerinde bir adlandırmadır.

Bu uygulamayla ortaya konan ve hüküm içeren biçimlere *köşe-i bend* de denilebilir, *tarz-ı Sefaî* de denilebilir.

Âşık Sefaî kendisine yakışanı yapıyor. Çünkü o âşık olarak yaşayan bir insan hazinesidir. Onun sevdiği ve emektarı olduğu bu sanatta, eski âşıkların yüzyıllar boyu yaptığı ve günümüze ulaştırdıkları tür ve biçimlerin çeşitlenmesine yaptıkları katkılarda olduğu gibi yenilikler getirmesi, bizler tarafından ancak takdir edilir ve teşvik edilir.

Bu kitaptaki şiirlerin bu bakış açısıyla okunmasını ve değerlendirilmesini herkesten bekliyorum. Âşık Sefaî'yi kutluyorum.

20-21.YÜZYIL ÂŞIĞI OLMAK HIÇ KOLAY DEĞİL

Nail TAN*

Bütün dünyada halk kültürü ürünlerinin genellikle omurgasının oluşturan değerler, unsurlar sürdürülebilir bir nitelik taşıyor. Teknolojik gelişmeler, hızlı kentleşme, eğitilmiş insan oranındaki yükselişler; bazı maddi geleneksel kültür unsurlarını yok edip müzelik değer hâline getirirken maddi ve manevî unsurların bazılarında çağa uygun esnetmeler yapıyor, ancak UNESCO'da somut olmayan kültürel miras/SOKÜM terimiyle ifade edilen unsurlar sürdürülebilirlikleri sayesinde günümüzde de varlıklarını korumakta. Türk âşıklık geleneği sürdürülebilirlik özelliği dolayısıyla 2009 yılında UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Dünya Temsili Listesine alınmıştır. Böylece, Türk âşıklık geleneğinin Ord. Prof. Dr. M. Fuad Köprülü'nün *Türk Şairleri* kitabının başında yazdığı gibi 20. yüzyıl başında yok olduğu iddiası, yine bazı uzmanların ileri sürdüğü Âşık Veysel'in Türk âşıklık geleneğinin son halkasını oluşturduğu düşüncesi geçersiz hâle düşmüştür. Gerçekten de 20-21. yüzyılda Türk âşıklık geleneği sona ermemiş, yine çoğu usta-çırak ilişkisiyle güçlü âşıklar (Alevî Bektaşî çevrelerince ozanlar) yetişmiş; şiirler söylenmiş, halk hikâyeleri tertip edilmiş, türküler yakılmıştır.

Türk âşıklık geleneğinin sürdürüldüğünü kanıtlayan, gösteren en iyi örneklerden biri, Türk âşıklık geleneğinin Alevî-Bektaşî şairleri alt dalından Şanlıurfa Kıyas köyünde yetişen (d.1954) Âşık Sefaî mahlaslı Mehmet Acet'tir. Şairin kitabın başında yer alan özgeçmişi;

* Kültür ve Turizm Bakanlığı (E) HAGEM Genel Müdürü

âşıklık alanındaki başarılarının özeti durumundadır. Sazı ve sözüyle önce Kıyas'taki cem ayinlerinin zakiri/zakirbaşısı durumuna gelen, semahları derleyip düzenleyen, Türkiye'ye ve yurt dışına açılan Âşık Sefaî, ben KTB Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğünde Genel Müdür Yardımcısı (1984-1988), THM Uzmanı (1988-1997) olarak görev yaparken kuruluşuna katkıda bulunduğumuz Şanlıurfa Devlet Türk Halk Müziği Korosunda 2000-2019 yılları arasında ses sanatçısı olarak da görev alıp emekliye ayrılmıştır.

Sefaî, âşıklık, zakirliğin olgun dönemini 21. yüzyılda yaşamış; ürettiği şiir, deyişler kitaplara, CD'lere konu olmuş, TRT THM Repertuarına 20 deyiş, türküsü girmiştir. 3 Kasım 2016 tarihinde KTB SOKÜM Uzmanlar Kurulunun önerisinin Bakan tarafından onayıyla UNESCO SOKÜM Yaşayan İnsan Hazinesi (YİH) unvanı verilerek âşıklık/zakirlik alanındaki yeteneği uluslararası ölçekte tescil edilmiştir. Bir âşık için Türkiye'de verilebilecek en büyük ödülü almıştır.

Âşık Sefaî, UNESCO SOKÜM YİH unvanını alınca, geleneğin şiir, musiki, ayin meclislerinde dolaşıp ödülün keyfini çıkarma yolunda koşar adım yürüyebilirdi. Bu da onun en tabii hakkıydı. Yaşı, unvanı aldığı anda 62 olmuştu. Ancak, unvanın verdiği sorumlulukla Türk Âşıklık Geleneğine, Alevî Bektaşî Edebiyatına önemli bir katkıda bulunup, geleneğin sürdürülebilirliğine bir halka eklemek istedi. Daha önce denediği, beğendiği, başarılı olduğuna inandığı Köşe-i Bend nazım biçiminde kaleme aldığı şiirlerinin sayısını artırdı. Sonunda bir kitabı dolduracak kadar şiir ortaya çıktı. Böylece Âşık Sefaî sadece UNESCO SOKÜM YİH unvanını almakla kalmadı, adını Türk Halk Edebiyatı, Türk Âşık Edebiyatı, Dinî Tasavvufi Türk Edebiyatı tarihlerine de yazdırmış oldu. Umarım, büyük ustalık isteyen Köşe-i Bend

(Tarz-ı Sefâî) nazım biçiminde şiir söyleyecek, yazacak halk şairleri ortaya çıkar.

Âşık Sefâî/Mehmet Acet artık saz ve söz ustalarının aksakallar meclisindedir. Bir âşığın ömrü boyunca yapması gereken sanatsal faaliyetlerin fazlasının da fazlasını yapmıştır. Bundan sonraki görev, ardından gelen âşıklara düşmektedir. Başta Kısaslı âşıklar olmak üzere, kendine güvenen, iyi bir âşık olduğuna inananları Köşe-i Bend oluşturmaya davet ediyorum...

Türkiye Cumhuriyeti'nin Kültür/Kültür ve Turizm Bakanlığında halk kültürü değerlerimizi derlemek, korumak ve yaşatmakla görevli Millî Folklor Enstitüsü/ Millî Folklor Araştırma Dairesi/Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğünde yaklaşık 11 yıl müdürlük, başkanlık ve genel müdürlük yapmış bir sorumlu yönetici olarak Âşık Sefâî'ye âşıklık geleneğimize yaptığı önemli hizmetler dolayısıyla teşekkürler, teşekkürler, teşekkürler...

DOĞRU ÖZÜNÜ DOĞRU SÖZÜ VE GÜÇLÜ SESİ İLE BİRLEŞTİREN ÂŞIK

Prof. Dr. Zuhal KARAHAN KARA*

Yolunuz Şanhurfa'da bir kültür hazinesi olarak yüzyılların emeği, kültürü ve gelenekleri ile bozulmadan ayakta kalan bir Türkmen yerleşim yerine, Kısas'a düşecek olursa size gönüllü rehberlik etmek üzere Mehmet Acet, nam-ı diğer Âşık Sefaî'yi yanı başınızda bulursunuz. Alçak gönüllülüğü ile işini gücünü bırakıp bildiğini anlatacak bilmedikleri için de sizi ardına katıp bilenlere götürecektir.

Ozanlar-âşıklar yaşadıkları dönemi, yaşanan olayları, çekilen sıkıntıları, yoksulluklar ve yoksunlukları sazları ile sözleri ile geniş kitlelere aktaran sözel tarihçilerdir. Kimi sazı kimi sözü ile ünlenir. Sefaî gibi daha az sayıda olanlarda ise söz ve saz el ele, yürek yüreğedir ki onlar gönüllerde daha bir üst sırada yer alırlar.

Yaşam öyküsünü bilenlerin çoğu gibi ben de kimi zaman; bu özü sözü doğru, kendi sıkıntılarını geriye bırakıp toplumsal sorunları, haksızlıkları, bozulmuşlukları en üst perdeden dile getirirken bazı kara yürekli ve kara ağızlı fincancı katırlarını da ürküten Sefaî için "Cefai" mahlasının daha uygun olduğunu düşünmüşümdür. Anadolu'nun bağrından çıkıp toplumsal doğrular uğruna Dadaloğlu'nun, Pîr Sultan Abdal'ın ve Mahzunî'nin çektiklerini o da farklı biçimlerde yaşamıştır.

Sefaî, Kısas Belediyesi'nde çalışırken yeni gelen başkanın ilk iş olarak "*yandaşı olmayan çalışanları tenzil-i rütbe ile çöp toplamaya gönderme*"si komedisini yaşadığı gibi kendisinin TRT arşivlerinde ve bilimsel araştırmalarda kaynak kişi olarak olmazsa olmazlar arasında

* Harran Üniversitesi Öğretim Üyesi, Şanlıurfa.

yıllardır yer almasına rağmen halen görev yapmakta olduğu Şanlıurfa Devlet Türk Halk Müziği korosundaki görevine ulaşması da nice cefalar sonu gerçekleşmiştir.

Bir keresinde bir Kısaslıdan duyduğum, “Her zaman sahibinin sesini andırır eser/Eseri olmayanın yerinde yeller eser” sözü, bana göre Kısaslı Âşık Sefaî Mehmet Acet’i her yönü ile eseri olanlar safına yerleştiriyor. Her ikisi de sazları ile ünlenip babalarının ardılı olacakları sınıyalini veren oğulları Haydar ve Barış ailede âşıklık bayrağını sürdürecektir en has eserleridir Sefaî’nin.

Harran Üniversitesi’nde görev yaptığım 13 yıl boyunca Sefaî’nin hiçbir ücret kabul etmeden Müzik ve Türk Dili Bölümlerinde derslerde hocanın yanı sıra usta öğretici sıfatı ile Türk halk edebiyatı ve Türk halk müziği formlarını icra etmesi, etkinliklerde ve lisans ve yüksek lisans öğrencileri ile birlikte gerçekleştirilen üç belgesel arşiv film çalışmalarında yer alması örnek alınması beklenen bir özelliktir.

Tıpkı “Bais-i şekva bize hüzn-ü umumidir Kemal / Kendi derdi gönlümün billah gelmez yadına” diyen Namık Kemal misali kendi sorunlarını bir kenara bırakıp köyünün, beldesinin, ulusunun ve tüm insanlığın dertlerini kendine dert edinen Âşık Sefaî, doğru özünü doğru sözü ve güçlü sesi ile birleştirip sazının tellerinde Ata’sından vatan sevgisine; bozulan değerlerden, “akordu bozulan Kısas”ından, Harran’ın Fırat’a susamışlığına; Tanrı sevgisinden doğa sevgisine, vatan sevgisi ve vatan hasretine, toplumsal yara olan Güneydoğu Anadolu kadınlarının çilesine söz söz, nota nota dolanıp topluma yansıtan bir güzel insan, gerçek bir halk ozanı.

Cefayı kendine, sefayı çevresindekilere yönlendiren değerli kardeşim, değerli insan Âşık Sefaî ve çok değerli ailesine “gözünüz şen, gönlünüz ferah, günleriniz ise aydınlık ve umut yüklü olsun” diyorum.

ÂŞIK SEFAÎ ÖNEMLİ VE YAŞAYAN BİR DEĞERDİR

Prof. Dr. Ekrem BEKTAŞ*

XIII. yüzyılın başlarından itibaren şair ve mutasavvıfların zengin dil ve edebiyat verimleriyle halka mal ettiği manevî kültürün en önemli taşıyıcılarından biri, şüphesiz, XV. yüzyılda Anadolu'da meydana gelen Âşıklık geleneği olmuştur. Halk kültürünün taşıyıcı ve sözcüsü olma misyonunu sonraki yüzyıllarda da devam ettiren âşıklık geleneği ve âşıklar sayesinde; Anadolu insanının günlük yaşamı, gelenek-görenekleri, dinsel inanışları, kısacası maddî ve manevî kültürü, söz ve ezgi vasıtasıyla zenginleşerek nesilden nesile aktarılma fırsatını yakalamıştır.

XIX. yüzyılın başlarına kadar, Anadolu'nun birçok bölgesinde, köy ve kasabalarda, halkın duygu ve düşüncelerinden, acı ve sevinçlerinden beslenen birçok âşık yetişmiştir. Bunun yanında XX. yüzyıl ile beraber dünyanın ve dolayısıyla kültürümüzün geçirmekte olduğu değişimle beraber âşıklık geleneğinin, ilk dönemlerdeki gibi Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde yaşamadığı da bir gerçektir. Buna karşın geleneksel yaşamın süregeldiği bazı bölge ve kırsal kesimlerde âşıklık geleneğinin kısmen de olsa, canlandırılmaya çalışıldığını görmekteyiz.

Siyasî, sosyal ve dinî açıdan Anadolu'nun en önemli kentlerinden biri olduğu artık dünyaca bilinen Şanlıurfa'nın, âşıklık geleneği açısından da önemli değerler üretmiş olduğu bilinen bir hakikattir. Böylesine zengin bir maziye sahip olan Şanlıurfa'nın, pek çok yönden

* Harran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Şanlıurfa.

olduğu gibi folklorik açıdan da gayet önemli bir belde olan Kısas'ın yetiştirdiği Âşık Sefâî de bu önemli ve yaşayan değerlerinden biridir. Eserlerinden Alevî-Bektaşî kültürü ve felsefesine vakıf olduğu kolaylıkla anlaşılabilir, yurt içi ve yurt dışı pek çok programa katılan ve çeşitli ödüller alan Âşık Sefâî', sazı ve şiirleriyle Şanlıurfa'nın, klasik edebiyat yanında halk/âşık edebiyatı açısından da önemli bir coğrafya olduğunu ortaya koymaktadır.

Şiirlerinde, Hz. Peygamber başta olmak üzere Hz. Ali, On İki İmam (Düvazdeh İmam), Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin, Horasan erenleri, Kerbelâ, Hacı Bektaş-ı Velî, Mustafa Kemal Atatürk, yurt sevgisi ve bayrağa kadar geniş ve önemli bir yelpazeye açılan Âşık Sefâî'nin, sade ve lirik halk Türkçesine dayalı hece ölçüsü kullanarak yazdığı dördümlüklerinde Anadolu'nun kültürel birikimi kolayca izlenebilmektedir. Âşık Safâî'nin bu kitapta yer alan şiirlerinin en belirgin özelliği ilk mısraı oluşturan kelime veya kelime gruplarının sonraki mısraların başında tekrarlanmış olmasıdır. Bu tarz şiirin bir örneği Âşık Dâimî (ö. 1983)'de görülmesine rağmen en fazla örneğini Kısaslı Âşık Safâî yazmıştır. Edebiyat çevrelerinde terim olarak henüz isimlendirilmeyen bu şiirler bir yönüyle satranç (vezn-i ahar), diğer yönüyle akrostiş hükümlü şiir türünü andırır. Bu açıdan bakıldığında Âşık Sefâî'nin özgün bir tarzda yazdığı bu şiirlerin; hem köklü bir geçmişe sahip Anadolu coğrafyası hem Âşıklık geleneğinin yeni nesillerce bilinmesi hem de Şanlıurfa Kısas beldesinin sahip olduğu folklorik ve edebî hususiyetin anlaşılmasına katkıda bulunacağı muhakkaktır.

“URFA SEVDASI”

Fikret OTYAM*

1953 yılında, eski adıyla İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Bedri Rahmi Eyüboğlu Atölyesi Yüksek Resim Bölümü'nü bitirdiğim zaman üç yıllık da gazeteciydim. Atatürk'ün en yakınlarından, O'nun hakkında en güzel kitapları yazan Falih Rıfki Atay'ın Dünya Gazetesi'nde Yazı İşleri Müdür Yardımcısı ve yazarıydım.

Saygı ve rahmetle andığım Atay, “mezuniyetimi” kutladıktan sonra, çok yorulduğumu, alacakları bir biletle Hopa'ya kadar gidip dönmemi, deniz havasının dinlenmeye iyi geleceğini söyledi. Teşekkür ettim. “Efendim ben Orta Anadolu çocuğuyum, Güney ve Doğu Anadolu'yu çok merak ediyorum, bu dinlenceyi böyle yapmak istiyorum” deyince temmuz sıcağında sıkıntılı olabileceğini söyledi, sonunda anlaştık. Neleri incelememi anlattı ve TBMM'den dostu Urfa eski Milletvekili Osman Ağan'a bir mektup yazıp verdi.

Bol fotoğraflı “Doğu'dan Gezi Notları” yazı dizim bir aya yakın sürdü.

Birecik Köprüsü daha bitmemişti, salla ulaştığımız karşı tarafta Urfa'da otobüsten indim, ilk anda inanılması zor bir “Sevda”ya tutuldum, bu sevdamin adı mı? “Urfa sevdası”

Hocam ressam/şair Bedri Rahmi bir şiirinde “Ben türkülerden aldım haberi” der. Orta Anadolu uzun havalarıyla/bozlaklarıyla büyümüş bir türkü tutkununu “hoyrat”lar nasıl dellendirmesindi? 1953 Temmuz ayında başlayan bu sevdam 2009 yılında da hiç eksilmeden sürüyor. Bu sevdamin hangisini sayayım? Destansı,

* Merhum Gazeteci-Yazar

uygarlıkların beşiği tarihini mi, bunların halâ ayakta kalan kalıntılarını mı, acıyla da karışık doğal güzelliğini mi, sevecen saygılı insanlarını mı, onların tatlı şivelerini mi, mimarisini mi, tadına doyumaz yemeklerini mi, kendisine has müziğini, oyunlarını, edebiyatını, el emeği göz nurlarını, yetiştirdiği saygın unutulmaz insanlarını, edindiğim can dostlarımı, hele hele o onur ve yücelik dolu yurt sevgilerini mi?

Saymakla bitmez sorularım ve niceleri. Meraklısı kitaplara/kitaplarıma, sergi kataloglarıma azıcık baksın bulurlar hepsini.

Gün geldi, adının başına çok ama çok haklı/yerinde bir ek kondu: “ŞANLI”... Artık burası “ŞANLIURFA”dır...

BİZ, TÜRKÜLERDEN VERELİM HABERİ

Unuttuklarım olduysa bağışlana, yaş 83 oluvermiş!

Bir türkü sevdalısı olarak da, özlemim gırtlığa gelende de, içim yaşama sevinci dolsun diyerek de, ak gününde de, kara gününde de; ilkbahar yaz, sonbahar kış demeden hep Şanlıurfa'da oldum.

Türkülerden/çalanlardan/ avazlayanlardan/ortaya koyanlardan söz edelim kısaca... Önce bu konuda çok zengin/çok talihli olduğumu açıklayayım. Nasıl talihli nasıl zengin olmayayım? Artık aramızda olmayanları rahmet ve saygıyla anarak bir güzel insan bir güzel dost “Tenekeci Mahmut”u, ustaların ustası “Aziz Çekirge”yi, “Mehmet Sağlamkol”u nam-ı diğer Kurrik, Hafız İbrahim Baba, Mustafa Çölkesen, Mehmet Şengül, Yavuz Tapucu, yöre oyunlarını en has ortaya koyanlardan İsa Barak’ı, Kısaslı Âşık Veli Göncü ve sonradan gelenleri; bu konularda da unutulmaz hizmetlerde bulunanlardan Abuzer Akbıyık ve Sabri Kürkçüoğlu’nu ve nicelerini tanımak dostları olmak az şey midir?

**KISAS İLK GÖZ AĞRIM VE VEFAYI DA EN İYİ
YANSITAN “KISASLI AŞIK SEFAÎ” YANİ MEHMET
ACET’E DE SELAM OLSUN...**

“Kısas Köyü” benim/bizim köyümüzdü sanki 1960’dan bu yana devamlı evimiz yani ışık içinde yatsın Mehmet Kaya ve “Mavi Haco”nun evleri ve can komşuları eli sazlı “Âşık Celalî” yani bir vefalı daha Veli Göncü, unutulmaz...

Kısaslı Âşık Sefâî yani Mehmet Acet bir halk ozanı. Şiirleriyle/sazıyla/avazıyla da kutlanacak, bu toprakların bir evladı. Onun bunlardan öte en büyük özeliği/güzelliği/hatta ustalığı, acıyla yazıyorum çağımızda giderek yok olan/ yok edilen yalansız, dolansız “vefa”lı oluşu... Şiir yazan, saz çalan ve avazlayan çok bulunur ama bunlardan öte insanı insan eden o “vefa” denen şeyden yoksunsa “ko gitsin gayyanın dibine” derim hep...

Yürekten açıklıyorum, “Âşık Sefâî”yi Âşık Sefâî yapan her kula da böylesi nasip olmayan vefasıdır, hele şu zamanımızda... Ne mutlu Acet’e, onun da iki “vefa”lısı var, elinizde tuttuğunuz şu değerli çalışmayı gün yüzüne çıkarmak için uğraş veren iki dostum Sabri Kürkçüoğlu ile Abuzer Akbıyık bu vefalılar, Şanlıurfa sevdalıları... Ve Almanya’da otelde otururken, çok özlediğimden olacak bir hoyrat avazlaması “niyazında” bulunduğum ama nedense yapmayınca, sazını hemen kapıp severek/en içten yerine getiren manevi oğlum Mahzuni Şerif’i bu davranışıyla da bana sık sık anımsatan Antalya’da bir Cem yürütülürken yan yana oturduğumuz Kısaslı Âşık Dertli Divanî!

Ve “naz”dan da ırak Âşık Sefâî’nin, Hünkâr Hacı Bektaş Veli’ye seslenişinden bir dörtlüğün tam sırası ve yeri:

“Pîr'im 'incinsen de incitme' dedi
Pîr'den aldık hoşgörüyü, sevgiyi
Hünkâr, 'sende ara sende bul' dedi
Pîr'den aldık hoş görüyü, sevgiyi”

SEVGİ/HOŞGÖRÜ

Aşığımızda, sevgi ve hoşgörü sanki sazının tezene-
sidir, telleridir ya da görüşünün temeli, bu temelde ana
harç Atatürk ve vatan sevgisi başta gelir.

“Atatürk'tür bu ulusun rehberi
'Çalış' dedi Atam kalmayın geri
Yokluktu, kıtlıktı savaş günleri
Kolay m'oldu bu vatani kurtarmak”

Çağının adamıdır, ezilen/horlanan/dışlanan/iğmal-
den gelinen çoğunluğun/fakirin fukaranın/emekçinin
yanındadır, isyanını açıkça dile getirir, öte yandan inan-
cının yalansız dolansız bir “er”idir.

“Canım kurban olsun Ali yoluna
Mahrum eylesin bizi darında
Her zaman teselli olur nurunla
SEFAÎ sevdiğim yâren değil mi?”

Güneydoğu kadınının da acısını yansıtır, okutulmama-
sı/akıl almaz yürek kaldırmaz çabalarını/konuşamayan
dillerini/yakasını bırakmayan töreleri sıralar, bir dört-
lüğünde de şöyle der:

“Omzunda ağır yükü
Buna “kaderim” der çünkü
Çileden kurtulur belki
Güneydoğu kadınları”

Düşündüren/parmak basılan dizeler sayfalar boyu acılar, kıvançlar, özlemler, sormalar, seslenişler, zamanın olumsuzluklarını yermeler... “Zaman çok bozuldu, devir değişti/Helal haram birbirine karıştı/Uyuz beygir küheylanla yârişti/Böyle bir zamana kaldık efendim” der. Serçeyi, Şahin’e çalım attırır, sen nesin diye kafa tuttur! Yetmez ki: “Bülbülün dalında kargalar öttü/ Tilkilere Aslana çok kafa tuttu” deyip korkunç çelişkiyi vurgular. Yani çağının adamı, tanığı Âşığımızın ayağı yere basar, acı tatlı gerçekleri dile getirir, olanları görmezlerden gelmez, haykırır...

HOYRATLARI HİÇ Mİ HİÇ YABANA ATILMAZ

Barak havaları kadar Hoyrat tutkunuyum, yıllar süren derlemelerim bunlara tanıktır, bir başka mutluluğum da bunları gerçek sahipleri Şanlıurfalılara armağan etmek oldu. Sahiplendiği için ŞURKAV’a teşekkürüm var, helali hoş ola.

Âşık SEFAÎ, bu cana göre çok has, örnek alınacak bir hoyratçıdır da, tadına doyulmaz. Avazlamasına eyvallah ama sözüm “Hoyrat ve Mani”lerine.

“Yazım kara

Baharım yazım kara

Felek çarkın kırıla

Sen yazdın yazım kara” gibi niceleri.

HAK YENİR Mİ? YENMEZ... ASLA YENMEMELİ...

“Hak; helva, küncülü simit değildir yenmez, hiç yenmemeli” derim yıllardır...

1960 Mayıs başlarında bir dostumu getirdim Şanlıurfa’ya... İşte hemen karşımda bu canı çok seven “Havadis!”, yanıma yaklaşmasıyla birilerini gösterip “ağam” dedi, “bunlar taharri. Ankara’dan geldiler dikkatli olasan...”

Ankara'da zulüm vardı, çalıştığım Ulus Gazetesi kapatılmıştı, yanımdaki çok sevdiğim dostum da Sivas'a sürgün ediliyordu Sıkıyönetim tarafından!. Böyle bir ortamda içimin rahat edeceği kent elbette Şanlıurfa'ydı, onunla geldik elimizde kocaman bir ses alma aygıtı! Bu çok uzun boylu dostum düşünce cezalıydı, öğretmenlik çok görülüyordu bu ülkede! Adı mı? Halkbilimimizin yüz akı, aynı zamanda o tarihten bu yana tam bir Şanlıurfa sevdalısı... Şimdilerin dünyaca ünlü Profesörü İlhan Başgöz, kulakları çınlaya. Bu topraklara da emeği var, unutulmaz... Derlemeler yapıldı bantlar dolusu, bir hazine... Paramız kıt biz garibanların! İlhan canın ikiz kız bebese var daha süt emen... Peyniri de ünlü ya buranın tutmuş iki teneke peynir almış bebelerine!

Gaziantep'e, ordan Kilis'e gideceğim minibüsle, ama kalan para anca otobüse yetiyor!

Hak yenmez, yemedim, yemiyorum; otobüste kalkışı beklerken, İlhan'ın gönlümü almak için o anda döktürdüğü ve minik teybime aldığı "hoyrat"ını nasıl, nasıl unuturum ve nasıl inkârden gelip hakkını yerim?

"Çöllerde

Hışf gazal çöllerde

Gazatası vurulmuş

Kendi kalmış çöllerde

Kaçak gel

Kaçak dolan kaçak gel

Zulum aldı yürüdü

Bu ellerden kaçak gel

Lafım bağlı

Diyemem lafım bağlı

Ah deyip yazam dedim

Kalemim lâfım bağlı,

Düşmüşsen
Vurulmuşsan düşmüşsen
Sende ince yürek var
Zalim yere düşmüşsen

Paşa'dan

*Selam gelmiş paşadan
Toprağıma su salsın
Yalvarırım paşadan
İyi gelir
Kötü gider iyi gelir
Kalemimi sıkı tut
Sonumuz iyi gelir.”*

VE GELDİ....

27 Mayıs'ta.

ULU BİR OZANDAN:

*Azmi rah eyledik ellerinize
Dostlar safa ile gönderin bizi
Arif olanlara bu mana yeter
Dostlar safa ile gönderin bizi
Gariboğlu bu bir ilmi hikmettir.
Muhabbet hemî farz hemî sünnettir.
Ne kadar çok otursak sonu gitmektir.
Dostlar safa ile gönderin bizi...*

.....

*Ne kadar yazsam sonu bitmektir / Ey arif okurlar /
safa ile gönderin siz de bu canı.*

Gerçeğe Hü.

Antalya, 30 Ocak 2009

YÜZ YETMİŞ SEKİZ YAŞ ULU BİR ÇINAR*

Yüz/ yetmiş sekiz yaş ulu bir çınar
Yetmiş sekiz/ gövdesinde dalı var
Yaş/ uludur gözdesinde var pınar
Bir çınar/ ki pir yolunda kolu var
Aşk-1/ muhabbetle nefesin haktır
Muhabbetle/ olan gönüller paktır
Nefesin/ hünkarın yoludur aktır
Haktır/ Esirî'ye gelen dolu var
Kerbela/ ateşi sızlar yârası
Ateşi/yle yanar sönmez çırası
Sızlar/ avazıyla yok mu çaresi
Yârası/nda yetmiş iki gülü var
Esirî'dir/ esir olmaz zalime
Esir/ değil baş kaldırmış zulüme
Olmaz/ ki sözünde boş bir kelime
Zalime/ Zülfikar olmuş dili var
Bê'de ki/noktayı aşkla söyledin
Noktayı/ nefesle beyan eyledin
Aşkla/ Enelhak'tan mahfuz belledin
Söyledin/ sözünde yedi ulu var

* Bu şiir, 2021 yılında Hacı Bektaş Veli Kültür Derneği'nin açtığı "Hekimhanlı Âşık Eseri Baba Şiir Yarışması'nda Birincilik Ödülü kazanmıştır.

Esirî/ rızadır pir mekân yolu
Rızadır/ bahçesi olgundur dalı
Pir mekân/ görülür hünkarda kolu
Yolu/ Haktır oğul vermiş balı var

Üçler/ beşler yedilerle kırklarım
Beşler/ on ikiler Masum Pâklarım
Yedilerle/ on yedide mahlarım
Kırklarım/la doksan sekiz veli var

Esiri'nin/ zârı bitmez felekten
Zarı/ ile sabır eyler yürekten
Bitmez/ dertleriyle geçmiş elekten
Felekten/dir sitem dolu halı var

Malatya'da/ Battal Gazi ilinde
Battal/ güzü Esirî'nin dilinde
Gazi/ narası var sazın telinde
İlinde/n vatana esen yeli var

Sözleri/ nakış desen işledi
Nakış/ edip bedestanda süsledi
Desen/leri Esirî'yle başladı
İşledi/ği kumaşlardan şalı var

SEFAÎ der/ Battal Gazi var özle
Battal/ güzle vurdu Esirî sözle
Gazi var/ aşkında görülür gözle
Özle/ taşmış coşkun akan seli var

DUAZ-I İMAM

Muhammed/ Ali'de var olan sırlar
Ali'de/beraber yol ile başlar
Var olan/ gönülde gün gibi parlar
Sırlar/ Fatma Ana nur ile başlar

Kandilde/ o nura vardı Cebrail
O nura/ sen kimsin sordu Cebrail
Vardı/ menzile kondu Cebrail
Cebrail/ tanıktır dil ile başlar

Hasan/ Hüseyin'le var olduk yola
Hüseyin'le/ dile geldi Kerbela
Var olduk/ Zeynel'le Bab-ı Haydara
Yola/ can baş veren hal ile başlar

Muhammed/ Bakır'la Cafer-i Sadık
Bakır'la/ bu yolun özünde idik
Cafer-i/ mezhebim beli best dedik
Sadık/ ol pîrine yâr ile başlar

Lâhmeke/ lahminde Güruh-u Naci
Lahminde/ Kâzım'dır dertler ilacı
Güruhu/n Rıza'ya bağlıdır ucu
Naci/ fırkasında pîr ile başlar

Nuru/ ziyasıyla ışık verildi
Ziyasıyla/ Taki Naki görüldü
Işık/ Askeri'yle Mehdi bilindi
Verildi/ erenler er ile başlar

Gülbenkler/ okunur Kırklar derilir
Okunur/ duazlar müşkül sorulur
Kırklar/ın aşkıyla semah dönülür
Derilir/ SEFAÎ yol ile başlar

25/09/2020

ALİ CİHAN VE EKİN ULUĞ'A AKROSTİŞ KOŞMA TARZINDA ŞİİR

Arzuhal eylersen gönül dil ile
Levh-i mahfuz ile sözü bulursan
İlim ile irfan ile yol ile
Cavidan ilminden gözü bulursun

İllaki bozulmaz yazılan yazı
Halınla hal ol ki bulasın hazı
Aşık'ın Maşuk'a geçmese nazı
Nazlanan yürekte közü bulursun

Elbette eğilmez gerçeğin başı
Kelâm ile doğru yapar savaşı
İncinse de incitmeyen bir kişi
Ne yazık çok değil azı bulunur

Ulaş bir menzile yolda eylenme
Lüzumsuz kelâmı dilde eylenme
Umman sanıp onu gölde eylenme
Gani ol SEFAÎ özü bulursun

15/09/2020

ÂŞIĞIM YOLCUYUM HAKK'ADIR YOLUM

Aşığım/ yolcuyum Hakk'adır yolum
Yolcuyum/ yol ile pîrdedir kolum
Hakk'adır/ çevrilmiş uzanan dalım
Yolum/un özünde Ali görünür

Gönül bir/ Kâbe'dir kendinde ara
Kâbe'dir/ öz evin bilmez ne çare
Kendinde/ yok ise dönme duvara
Ara/yıp bulanlar beli görünür

Ne erler/ halk etti Cenab-ı Süphan
Halk etti/ kimisi olmuştur büryan
Cenab-ı/ Hak bilir ayrı bir seyran
Süphan/ın yolunda deli görünür

Var ise/ eserin andırır seni
Eserin/ yok ise söndürür seni
Andırır/ dünyada döndürür seni
Seni/n bahçen olur gülü görünür

Ey SEFAÎ/ neden senin savaşın
Neden/dir dünyada bitmez telaşın
Senin/ mazlumlara döktüğün yaşın
Savaşın/ yolcusu ölü görünür

ÂŞIKLARDA SEFA YOKTUR

Âşıklarda/ sefa yoktur her günü bir zar olur
Sefa/ görmez ömrü geçer derdi ile var olur
Yoktur/ meğer soran olmaz dünyası hep dar olur
Her günü/nde zikir eyler mevlasından kâr olur
Bir/ ay bahar olsa eğer onbir ayı kar olur
Zâr olur/ çile çekmekten döner ise ar olur

Yollar uzak/ ben yoruldum atım neden koşmuyor
Ben/ bilmedim felek neden peşimizden düşmüyor
Yoruldum/ ya bu sevdadan kazan kaynar pişmiyor
Atım/ yoksa yorulmuş mu engelleri aşmıyor
Neden/ ise her günüm zar bir birinden şaşmıyor
Koşmuyor/sa bir hikmet var acep niçin taşmıyor

Felek bize/ yâra açtı çare tabip bulamaz mı?
Yâra/ ile yâre vardım yârim bakıp görmez mi?
Açtı/ gitti bu yârayı felek geri salmaz mı?
Çare/ olup kara bahtım bir gün olsun gülmez mi?
Tabip/ deva bulmaz neden bu yârayı bilmez mi?
Bulmaz mı/ SEFAÎ huzur felek ahım almaz mı?

ÂŞIKLARIN SEVDA VARDIR ÖZÜNDE

Âşıkların/ sevda vardır özünde
Sevda/sı yürekte gönül gözünde
Vardır/ her aşkın sazı dizinde
Özünde/ki ateş yârın elinden

Bülbül bir/ gül için bekler baharı
Gül için/ zâr eder çoktur efkarı
Bekler/ dokuz ayı bülbülün kârı
Baharı/ kararır harın elinden

SEFAÎ/ yoluma ektiler diken
Yoluma/ varmadan yoruldum erken
Ektiler/ dikenini ben gül beklerken
Diken/ dolu yolum zarın elinden

ATATÜRK'E ARZUHAL

Ben Atamı/ gördüm seyr-i âlemde
Gördüm/ bu mekânda yerin gözetir
Seyri/ni söyledi birkaç kelâmda
Âlemde/ görünen birin gözetir

Dedim/ nerde kaldın daraldı yollar
Nerde kaldın/ yetiş mavi gözlü yâr
Daraldı/ sevenin yurтта talan var
Yollar/ma bakar varın gözetir

Sensin bu/ vatanın bir baş mimarı
Vatanın/ gençliğin kudret damarı
Bir baş/ komutansın ulu imarı
Mimarını/ görenler yârin gözetir

Emeğini/ yok sayan var ülkede
Yok sayan/lar sahip çıktı mülke de
Var/ olan bir ruhsun her bir ilkede
Ülkede/ SEFAÎ yolun gözetir

05/12/2020

AVAZ VERİR PERVAZ UÇAR

Avaz/ verir pervaz uçar
Verir/ canın serden geçer
Pervaz/ döner yollar aşar
Uçar/ arar pîr yolunu

Şahtan/ gelir kanat açmış
Gelir/ nice yollar geçmiş
Kanad/ında renkler taşmış
Açmış/ bulur göl yolunu

Kendini/ şahinden sakın
Şahin/ kuşa olma yakın
Den/ geli gecede akın
Sakın/arak gör yolunu

Rengin/ seni etmiş düşman
Seni/ vuran avcı pişman
Etmiş/ ise her yıl göçmen
Düşman/ dolu sor yolunu

SEFAÎ/ der bin zâr neden
Der/ be der oldun dem be dem
Bin zâr/ ile coşup giden
Neden/ seçtin zor yolunu

BAZI SARHOŞ GEZDİM BAZI AVARE

Bazen sarhoş/ gezdim bazen avare
Gezdim/ bu alemde bulamadım çare
Bazen/ sevdalandım bir güzel yâre
Avare/ gezende bil ki hüznün var

Bir köşede/ vardır bir güzel bağım
Vardır/ o mekânda gönül durağım
Bir güzel/ sevmişim ona penahım
Bağım/da çok çeşit çeşit üzüm var

SEFAÎ'yi/ sakın deli sanmayın
Sakın/ ola yanlış yola kanmayın
Deli/ isen akıllıyı anmayın
Sanmayın/ ki bir makamda gözüm var

BİLEN DEMEZ DİYEN BİLMEZ

**Bilen/ demez diyen bilmez nedendir
Demez/ çünkü Hakk'a bağlı özü var
Diyen bilmez/ çünkü baş bir bedendir
Nedendir/ ki çok çiğ kalmış sözü var**

**Ah çeker/ âşıklar ağlaşır her dem
Âşıklar/ maşuktan uzaktı madem
Ağlaşır/ gözyaşı döker dem be dem
Her dem/ ağlar yüreğinde sızı var**

**Âşıklardır/ kendi dokur kumaşı
Kendi/ söyler halkı döker gözyaşı
Dokur/ bedestanda pazardır işi
Kumaşı/nda nakış desen yüzü var**

**SEFAÎ der/ neye döndü bu ahval
Neye/ geldi nere gitti o bahar
Döndü/ devran kalmadı bir sadık yâr
Bu ahval/ içinde yanar közü var**

DÖRTLÜK

Menzilime/ varamadım kışlar yolum bağladı
Varamadım/ hasret kaldım felek sinem dağladı
Kışlar/ geçti bahar oldu bülbül konmadı dala
Yolum/ uzak nasıl olur aklım ermez ahvâla
Bağladı/ SEFAÎ gönlüm yüce Pîr-i Hünkâra

BİR KURU İNATLA SÖZÜN DER İSEN

Bir kuru/ inatla sözün der isen

İnatla/ görünen nefsi inattır

Sözün/ doğru söyle gerçek er isen

Der isen/ sözünle bir itaattir

Vücutunda/ olan bir can bir beden

Olan/ toprak olur ruhundur giden

Bir can/la cihana gelişin neden

Bir beden/ de zenginliğin sıhhattir

Dördü/ bir sırada yâradanın hu

Bir/i ateş hava toprak bir de su

Sırada/ndır ölüm akıbetin bu

Yâradanın hu/ dur sorsan rahattir

SEFAÎ der/ gözleyen göz gören hak

Gözleyen göz/dedir Cenab-ı mutlak

Gören/ bilenle kal al güzel ahlak

Hak/ yanında bin yılın bir saattir

BİR ÜSTAD KÖZÜNDE PIŞIR ÖZÜNÜ

Bir üstad/ közünde pişir özünü
Közünde/ kaynayan vurmaz dizini
Pişir/de çiğ koyma söyle sözünü
Özünü/bilmeyen dil yâra açar

Yorup da/incitme inleyen sazi
İncitme/den çalsan çoktur avazı
İnleyen/ gönülde duyulur hazzı
Sazi/n göğsünde tel yâra açar

SEFAÎ der/ boş tüketme ömürü
Boş/ eritme sakın o ham demiri
Tüketme/ örsün de yanan kömürü
Ömürü/n baharda yıl yâra açar

BOZULDU GİDİŞAT KALMADI DENGE

Bozuldu/ gidişat kalmadı denge
Gidişat/tan daha neler olacak
Kalmadı/ kimseye hiçbir güvence
Denge/siz kullardan neler doğacak
Yıkıldı/ ormanlar çıplak kalan dağ
Ormanlar/ doğadan ilaçtır yaprak
Çıplak kalan/ ana ağlıyor gör bak
Dağ/dan bulut küstü nasıl yağacak
Orman/ yakıp arsasını çaldılar
Yakıp/ talan edip villa kurdular
Arsasını/ yolum yolum yoldular
Çaldılar/ kul hakkı daha çalacak
Kimyasal/ zehri istemez deniz
Zehri/ nûş etti gece ve gündüz
İstemez/ kirli su can verdi Yunus
Deniz/lerde senden öcün alacak

Bu gidişle/ ters rüzgarlar savrulur
Ters/e akan sular sanma durulur
Rüzgarlar/la yanar donar kavrulur
Savrulur/ virüsler bizi bulacak

Dersin eğer/ neme lazım bana ne
Neme lazım/cıya kaldı zamane
Bana/ dokunmayın çoktur bahane
Ne/ günlere kaldık neler gelecek

SEFAÎ/ görünen insanın yönü
Görünen/ o dur ki unutma dünü
İnsanın/ iyisi istemez bunu
Yönü/ün yitirenler seni yoracak
Kurunun yanında yaş da yanacak

21/10/2020

BOZULDU DÜZENLER ÇALINMAZ SAZLAR

Bozuldu/düzenler çalınmaz sazlar

Düzenler/i bozuk yordular beni

Çalınmaz/o telden çıkmaz avazlar

Sazlar/ın göğsünde kırdılar beni

Öz ile/ sözleri hep ayrı gezer

Sözleri/ne baksan inciler düzer

Hep ayrı/hesaplı içtendir pazar

Gezer/fitne yüklü yoldular beni

SEFAÎ der/yüreğimde sızım var

Yüreğimde/sönmez ateş közüm var

Sazım/la yoğrulmuş bir çok sözüm var

Var/lığım bilinler gördüler beni

20/09/2020

ÇAMUR ATMA ATATÜRK'E EY SOFTA

Çamur atma/ Atatürk'e ey softa
Atatürk'e/ sataşırsın her lafta
Ey/lenip durmayız durduğın safta
Softa/ senin sözün suçtan ibaret

Geçmişin/ hatırla unutma dünü
Hatırla/ rsan eğer işgalci günü
Unutma/ nerede bulurdun dini
Dünü/ nle bugünün beşten ibaret

Padişah/ zamanı köle idin sen
Zamanı/ ndan beri bu kinin neden
Köle idin/ şimdi özgür olsun sen
Sen/ in sözün geçmez hiçten ibaret

Elim/ dilim belim benim bildiğim
Dilim/ le SEFAÎ ikrar verdiğim
Belim/ nefsim ile kör olmuş düğüm
Benim bildiğim/ bu üçten ibaret

26/10/2020

DEME VARDIR MALI MÜLKÜ

Deme/ vardır malı mülkü

Vardır/ onun birde ilki

Malı/ olsa bile ne ki

Mülkü/nden yok olan gördüm

Her çok/malda haram olur

Malda/n hakkın soran olur

Haram/da çok yalan olur

Olur/ onla kalan gördüm

Alın/ terin yığıdı baba

Terin/ döktü etti çaba

Yığıdı/ yatırdı/ hesaba

Baba/sından çalan gördüm

Geri/ kalır mal mirası

Kalır/ sönüktür çırası

Mal/ın mülkün avarası

Mirası/nda talan gördüm

SEFAÎ/ gör şükür eyle

Gör/dümde getirdim dile

Şükür/ sabırla el ele

Eyle/yip de bulan gördüm

DEM-İ HÜNKÂR HEM KEREM-İ EVLİYA*

Dem-i/ hünkâr hem kerem-i evliya
Hünkâr/ Hacı Bektaş Veli görünür
Hem Kerem-i/ nurunda var Kibriya
Evliya/lar Ceddi Ali görünür

Hünkâr Hacı/ Bektaş Veli'yle vardır
Bektaş/iler gönül ehli bir yâdır
Veli'yle/ yolunda kalırsan kâdır
Vardır/ çok mekânda deli görünür

Hem Kerem-i/ yüce Pîrdir Enbiya
Yüce/sinde vardır Resul-Kibriya
Pîrdir/ özümüzde olmuşuz ihya
Enbiya/ bağının gülü görünür

SEFAÎ der/ merdan Ali'yle vardır
Merdan/dan ayrıysan her günün zâdır
Ali'yle/ olanlar Veli'ye yâdır
Vardır/ coşkun akan seli görünür

Dem-i hünkâr hem kerem-i evliya
Hünkâr Hacı Bektaş Veli'yle vardır
Hem Kerem-i yüce Pîrdir Enbiya
SEFAÎ der merdan Ali'yle vardır

26/01/2021

* Bu Tarz-ı Sefâî bizimde dörtlüklerin başında ve köşesinden aşağıya doğru verilen hükümler, bir dörtlükte toplanmıştır. Bu biçim de bir yeniliktir. Bunu "Artıklı Tarz-ı Sefâî" denilebilir.

DERD-İ FİRKAT İLE YANAN ÂŞIKLAR

Derd-i/ firkat ile yanan âşıklar
Firkat ile/ dağı deleninden sor
Yanan/ yüreklerde sönmez ışıklar
Âşıklar/ı aşka salanından sor

Mecnun/ Leylasını aradı çölde
Leylasını/ sordu gönülde dilde
Aradı/ sahrada bir susuz gölde
Çölde/ ah çekerek kalanından sor

Yunus'un/ izinde Mevla'nın aşkı
İzinde/n yürüyen görür o köşkü
Mevlâ'nın/yolunda çok idi meşki
Aşkı/ ile Hakk'ı bulanından sor

Kerem/ Aslıhan'ı her dem aradı
Aslıhan'ı/ uçan kuştan sorardı
Her dem/ intizarda ömrün yorardı
Arardı/ izinden geleninden sor

Karac'oğlan/ çok obada izi var
Çok/ güzele bağlı kalmış özü var
Obada/n dağlara çokça sözü var
İzi var/ gönülde bileninden sor

Dadaloğlu/ Avşar elin bir beyi
Avşar/ Türkmen'inin çelik bileği
Elin/de kılıcı merttir yüreği
Bir beyi/n yolunda öleninden sor

Köroğlu/ dağların akan volkanı
Dağların/da seda gürzü kalkanı
Akan/ derelere döktürdü kanı
Volkanı/nda nişan olanından sor

SEFAÎ der/ Âşık Garip destanı
Âşık/ çokça gezdi Halep'i Van'ı
Garip/ ile Şah Senem'in ünvanı
Destanı/nda yazan ilanından sor

01/01/2021

DÖKÜLDÜ GAZELİM GÖNÜL BAĞIMDA

Döküldü/ gazelim gönül bağında
Gazelim/ömrümden yaş alıp gitti
Gönül/ deli idi gençlik çağında
Bağında/ nazlı yâr baş alıp gitti
Zârım var/gam ile tükendi ömrüm
Gam ile/ yoğrulmuş sanarsın hamrım
Tükendi/ yüreğim kalmadı sabrım
Ömrüm/ duvarından taş alıp gitti
Yanan/ ukte yürek dolan gözlerim
Ukte/siyle kaldım tutmaz dizlerim
Yürek/imde sızı acı gizlerim
Dolan gözlerim/den yaş alıp gitti
Kendi/ bedenimde oldum Sefâî
Bedenimde/ buldum gani Hüda'yı
Oldum/ yorgun gönül çektim cefayı
SEFAÎ/ tabutum boş alıp gitti

EHL-İ HAKLA PÎR POSTUNDA EL OLAN*

Ehl-i hakla/ pîr postunda el olan

Pîr/ aşkıyla gönül ehli dil olan

Postunda/dır konca olan gül olan

El olan/lar mürşidine kul olur

Teraziyi/ doğru tartar darası

Doğru/larda olmaz gönül karası

Tartar/ hakkı ile geçmez parası

Darası/nda yanlış varsa sil olur

İkrar/ verip ikrarıyla dil olan

Verip/tir gönlünü Hakk'a kul olan

İkrarıyla/ kalır Hakk'ı bil olan

Dil olan/lar En-el Hak'la dil olur

SEFAÎ der/ sönmez onun çırası

Sönmez/ aşkı er yolunda sırası

Onun/ pîrle uzak değil arası

Çırası/yla ışık saçan gül olur

Ehl-i Hak'la pîr postunda el olan

Teraziyi doğru tartar darası

İkrar verip ikrarıyla dil olan

SEFAÎ der sönmez onun çırası

* Bu şiirde de köşe-i bend hükümleri ayrıca toplanmıştır ve bir son dörtlük oluşturulmuştur.

ELİF ALLAH MİM MUHAMMED LEM ALİ

Elif Allah/ mim Muhammed Lem Ali

Mim/ ile Lem birdir kaleminde var

Muhammed/le başlar İslam'ın yolu

Lem Ali/ cismeke kelâmında var

İkisi/ beş oldu nurla göründü

Beş/i birden bir abaya büründü

Oldu nurla/rın dan on iki şimdi

Göründü/ demmeke yârenin de var

Gadir Hum/ yerinde beyan eyledi

Yerinde/ Ali'yi ilan eyledi

Beyan/da Kur-an'la evladım dedi

Eyledi/ lahmeke beyanında var

Bir adı/ Ali'dir bir adı Haydar

Ali'dir/ cihanda sahip Zülfikar

Bir adı/ Bê harfin noktasında var

Haydar/la ruh hâke aleminde var

SEFAÎ der;/ Lem şehirin kapısı

Lem/den geçer mümin Müslüm hepisi

Şehirin/ Muhammed hikmet yapısı

Kapısı/n bekleyen selamında var

10/10/2020

Cismeke: Cismi cismimden, **Demmeke:** Kanı kanımdan

Lahmeke: Eti etimden, **Ruhhake:** Ruh ruhumdan

Ben ilmin şehriyim Ali de kapısıdır. (Hadis)

ELİN DİLİN BELİN YOLUN ÖZÜDÜR

Elin/ dilin belin yolun özüdür

Dilin/ belaların esas yüzüdür

Belin/e sahip ol nefsin gözüdür

Yolun/da çalınan aşkın sazıdır

Özüdür/ Bektaş-i Veli'nin sözü

Dört/ kapıda kırk makam var bilersen

Kapıda/sen öz benliğin silersen

Kırk/ından sor birer birer görürsen

Makam/ında onar onar yürürsen

Var bilersen/ hakikattir son sözü

Dini/ dili rengi Hakk'ın ihsanı

Dili/ ile ayrı vermiş lisanı

Rengi/ ırkı hep Allah'ın nişanı

Hakk'ın/ yoktur ayıplama insanı

İhsanı/nda SEFAİ'nin var özü

ELİNDE KALDIK

Dili/ vardır doğruları anlamaz

Vardır/ görür ama kabul eylemez

Doğruları/ inkâr eder söylemez

Anlamaz/ kör cahil elinde kaldık

Aklı sıra/ kendi bilir teftişi

Kendi/sinde doğru bulur her işi

Bilir/ hayra yorar gördüğü düşü

Teftişi/ düzenbaz dilinde kaldık

Kurudu/ pınarlar akmiyor dere

Pınarlar/ yok oldu göz göre göre

Akmıyor/ ki coşa karışa sele

Dere/de kör kuyun yolunda kaldık

SEFAÎ/der bunlar neye alâmet

Der/sin sanki dilsiz kalmış bu millet

Bunlar neye/ lazım olmuş bir illet

Alâmet/ dünyanın çölünde kaldık

08/10/2020

ERENLER MEYDANI DOLUDUR HER DEM

Erenler/ meydanı doludur her dem
Meydanı/nı gözeten var gören var
Doludur/ boş kalmaz yolu dem be dem
Her dem/ binasını yapıp ören var

Levh-i/ mahfuz ilmi söyler dilleri
Mahfuz ilmi/ hal erenler halleri
Söyler/ nefesleri çalar telleri
Dilleri/ni aşk ehline veren var

Mansur'la/ Nesimi En-el Hak yolu
Nesimi/ sözüyle bir gerçek ulu
En-el Hak/ diyenler Hakk'ın has kulu
Yolu/nda çok güllerini deren var

SEFAÎ/ yol oğlu yolunda pişer
Yol oğlu/ pîrinin peşine düşer
Yolunda/ izinde görünür beş er
Pişer/ek meydana özün seren var

05/02/2021

MEHMET ACET - ÂŞIK SEFAÎ

-Almanya'dan Ezeli Doğanay'ın benim için yazdığı

Akrostiş tarzında Şiir-

Mâh yüzlü dost neden masumca baktın

Ervahı temizsin kalem dildesin

Haksızlığa karşı çağlayıp aktın

Merhametle akan coşkun seldesin

Eğer ki bir bülbül ulaşırsa güle

Telaş etmez artık ateşe küle

Azm-i râh eyleyen mihmandır dile

Curada divanda sazda teldesin

Ekinde su yoksa kökünden kurur

Tutunmaz rüzgara düşer savrulur

Aşk ile kelamın dolanır durur

Şehr-i gülistanda koca daldasın

Irmak derya için dolaşır her gün

Kenardan toprağa bulaşır her gün

Sıtk olan menzile ulaşır her gün

Esen Bad-ı sabah seher yeldesin

Ferhat çatlatınca gönül taşını

Aşk ile EZELÎ böldü aşını

İkrar güden yola verir başını

Eylen hele dostum dur ne haldesin

30/08/2020

Ezelî DOĞANAY

EZELÎ DOĞANAY

-Ezeli Doğanay'a Aynı Tarzda Cevap-

Elest-i bezminde sen Hak demişsin
Zalimin zulmünde kalemin yazar
Elbette ki kokan gülü sevmişsin
Levhi mahfuzun var her şeyi sezer
İllaki sorarlar gönül dostunu
Dolu gönüllere serdin postunu
Olgun meyve kaplar dalın üstünü
Gonca güllerin var değmesin nazar
Anlayana bir dersyasın bir selsin
Nadanlar anlamaz cahil ne bilsin
Aşık SEFAÎ'nin gönlünde yersin
Yanmayan yürekte sevgi ne gezer

31/08/2020

FELEK BİLMEZ BU YÂRANIN ZÂRINI

Bilmez/ felek bu yâranın zârını
Felek/ görmez bir sevdaya salan var
Bu yâranın/ sinemdeki varını
Zârını/ bin zarla sarıp kalan var

Her gönülde/ bir ah vardır felekten
Bir ah/ uktesiyle yanar yürekten
Vardır/ sabır yolu gelir dilekten
Felekten/dir intizarla dolan var

SEFAÎ der/ kader yolu bilinmez
Kader/in yazısı asla silinmez
Yolu/ belli değil izi bulunmaz
Bilinmez/ ki perperişan olan var

GÜLİZAR CENGİZ DERGÂHINA

-Akrostiş-

Gönül dostlarından pîr kapısına
Üzerinde Hak erenler nuru var
Leddün ilmi derler Hak kapısına
Üstadımız engür ezmiş dolu var
Zâr eder bülbüller gülün aşkına
Aşk ile muhabbet pîrin aşkına
Rahım ile gülbenkler yolun aşkına
Cem oluruz erkânında Ali var
Ezel-i bezminde beli demişiz
Nadanlar anlamaz gidip gelmişiz
Gülü Gülistanlı yolu bulmuşuuz
İzimizde Hacı Bektaş Veli var
Zor yoktur SEFAÎ gönül yolu var

GÜN DEĞİL MİDİR?

Cumaya bir/ mesaj yollar her hafta
Mesaj/mı aldık mübarek lafta
Yollar/ aynı sözü geçirmiş zapta
Her hafta/ geçen gün gün değil midir

Cumayı çok/ sevdin yıllarda ayda
Sevdin/ fakire hiç oldu mu fayda
Yıllarda/ çok gün var hele bir sayda
Ayda/n geçen ömrün dün değil midir

Bir/ yetimi donatsan da olmaz mı
Yetimi/n duası seni bulmaz mı
Donatsan da/ onu Allah görmez mi
Olmaz mı/ hayrına yön değil midir

Dört kitap/ gönderdi yüce Yaradan
Gönderdi/ Nebiler geldi sıradan
Yüce/ Allah dedi çekil aradan
Yâradan/ı benim din değil midir

Allah'tır/ cihanı sevip donatan
Cihanı/nı altı günde yâradan
Sevip/ SEFÂÎ der göz gönül katan
Donatan/ Ya Rab'dır min değil midir

HACI BEKTAŞ ATATÜRK

Arz eyleyip/ geldi ulu Hünkara
Geldi/ huzuruna durdu Atatürk
Ulu/ makamında görünen nura
Hünkara/ arzuhal sundu Atatürk

Yönünü/ çevirdi Bektaş Veli'ye
Çevirdi/ yüzünü Kızıl Deli'ye
Bektaş/ Meşaleyi yandırsın diye
Veli'ye/ postunu serdi Atatürk

Henüz/ yurttta işgalciler var idi
Yurttta/ düşman dolu yollar zor idi
İşgalciler/ anayurttta zâr idi
Var idi/ o mekan buldu Atatürk

Kıtlıktı/ yokluktu o günler zordu
Yokluktu/ elbet ki zaman çok dardı
O günler/ içinde çareyi buldu
Zordu/ azmış yâra sardı Atatürk

Pîr/ Cemal evinde mihman eyledi
Cemal/ efendime gizli söyledi
Evinde mihman/ can hoş geldin dedi
Eyledi/ kararını verdi Atatürk

Cumhuriyete/ söz verdi burada
Söz/ler saklı kalsın pîrle arada
Verdi/ği ilk vaat kurtuluş yurda
Burada/n himmetin aldı Atatürk

Acildir/ tez elden müşkül belirtti
Tez elden/ Çelebi alay yürüttü
Müşkül/kuvvet düşman gücün çürüttü
Belirtti/ düşmanı kırdı Atatürk

SEFAÎ der/ müjde vermiştir bize
Müjde/si düşmanı getirdi dize
Vermiştir/ cevabın döktü denize
Bize/ Cumhuriyeti kurdu Atatürk

28/10/2020

HER BİR İŞİN ÖZELLİĞİN BİLMEĞEN

Her bir/ işin özelliğin bilmeden
İşin/ sonun sual eyle yılmadan
Özelliğin/ tartıp biçip gelmeden
Bilmeden/ alırsan pişman olursan

Beyhudeye/ dersin sözün doğrusun
Dersin/ yine ona göre ağırsın
Sözün/ü dinlemez almaz çağrısın
Doğrusun/ söylersen düşman olursun

SEFAÎ der/ ülke senin sahip ol
Ülke/siyle var oluştur doğru yol
Senin/ vatanındır her nimetin bol
Sahip ol/maz isen göçmen olursun

18/01/2021

HIZIR

Kulu/ darda koymaz Boz Atlı Hızır
Darda koymaz/ seni yolda yetişir
Boz At/lı koşturur her yerde hazır
Hızır/dır dar günde zorda yetişir

Onda/ vardır bir çok hikmet hidayet
Vardır/ elbet sen eyle ki bir niyet
Bir çok hikmet/ ile eyler selamet
Hidayet/ Allah'tan darda yetişir

Bir müşkül/ anında gelen Hızır'dır
Anında/ yetişir orda hazırdır
Gelen/ boz atlıdır kamçısı sırdır
Hızır'dır/ Her zaman zarda yetişir

Bereket/ görünür yağın yağmurda
Görünür/ aşikâr çok zaman sırda
Yağın/ rahmet ile rızık verir orda
Yağmurda/ doluda karda yetişir

SEFAÎ der;/ Hızır çöller bekçisi
Hızır/la yolladım yollar bekçisi
Çöller/in sahibi kullar bekçisi
Bekçisi/n çağır ki carda yetişir

HORASAN ERLERİ

Ser/ çeşmemiz Hacı Bektaş Veli'dir
Çeşmemiz/den dolu göllerimiz var
Hacı Bektaş/ Hak erenler yoludur
Veli'dir/ bir ismi pîrlerimiz var

Balım/ Sultan ile hem Kızıl Deli
Sultan ile/ gördük erkânı yolu
Hem/ yücedir evlad-ı pîr hem ulu
Kızıl Deli/ gibi erlerimiz var

Bektaş-i/ Veli'nin yoluna bilen
Veli'nin/ dilinden himmetin alan
Yoluna/ baş koyup Taptuk'a gelen
Bilen/ Yunus Emre yollarımız var

Dede Kargın/ Seyit Sultan pîrimiz
Seyit/in yolunda var ikrarımız
Sultan/ Dede köyünde yatar ulumuz
Pîrimiz/ postunda sallarımız var

Tekke köyde/ Abdal Musa mekanı
Abdal/ olup Rum'a yayıldı şanı
Musa/ Kaygusuz'a verdi nişanı
Mekânı/nda gören hallarımız var

Şücaaddin/ Veli'yle Seyyid-i Battal
Veliyle/ olursan ikrarında kal
Seyyid'/in zamanı Rum diyâr
Battal/ destanında dillerimiz

Hac(1) Bayram/ Mevlana haktır hepisi

Mevlana/yı irşat etti Tebrizi

Haktır/ Hak yolunda vardır nefesi

Hepisi/nde kokan güllerimiz var

Garip Musa/ kaldı bin zar içinde

Kaldı/ öksüz yetim çok zor içinde

Bin zar/ı aşarak didar içinde

İçinde/ki aşkta yerlerimiz var

Hacım/ Sultan Hak erenler biridir

Sultan/ımın Hacı Bektaş pîridir

Hak erenler/ bir Horasan eridir

Biridir/ görünmez sırlarımız var

Kara/ donlu cam babadır bir erdi

Donlu/ ağı içip keramet serdi

Can babadır/ coşup fırına girdi

Bir erdi/ mucizat anlarımız var

Seyyit Kureş/ adı öncü bir kervan

Adı/yaman ilin tutuptur mekan

Öncü/südü yürütmüştür yol erkan

Bir kervan/da yeşil allarımız var

Ahi/ Evren sanatıyla var idi

Evren/ baba sanatkarın pîriydi

Sanatıyla/ çok cömert bir er idi

Var idi/ her esnaf dallarımız var

Aslan/ binmiştir Hünkara gelen
Binmiştir/ aslana kamçısı yılan
Hünkar/'a kayayla karşılık veren
Gelen/ Hayrani'dir yârlarımız var

Otman Baba/ elbet heybetti zattı
Elbet/ki devlete büyük güç kattı
Heybetli/ keramet büyük sıfattı
Zattı/ndan dünyada yerlerimiz var

Sarı/ Saltuk o kahraman pîr idi
Saltuk/ Osmanlıda güçlü biriydi
O kahraman/ balkanlara yürüdü
Pîr idi/ izinde yollarımız var

SEFAÎ der/ Şah Muhammet Horasan
Şah/ Müslüm Teber'in yârdıma koşan
Muhammet/tir yatan Kısas'ta Nişan
Horasan/ Eridir nurlarımız var

07/11/2020

HOŞGÖRÜDEN BİZE GELDİ ERENLER

Hoşgörüden/ bize geldi erenler

Bize/ ışık tutup haber verenler

Geldi/ dost gönlüne postun serenler

Erenler/in yollarında sevgi var

Her/ talibe meyve veren dal oldu

Talibe/ aşk kattı ona yâr oldu

Meyve/ veren/ mahsulünden var oldu

Dal oldu/lar dillerinde sezgi var

SEFAÎ der/ nefes dolu sazları

Nefes/leri muhabbetin tuzları

Dolu/ gönüllerde kaldı izleri

Sazları/nda her makamdan ezgi var

İNSAN-I KÂMİLDE GERÇEĞİN YOLU

İnsanı-ı/ kâmilde gerçeğin yolu
Kâmilde/n kem çıkmaz özü bellidir
Gerçeğin/ izinden sevgiyle dolu
Yolu/nda bilinen sözü bellidir

Alim bilir/ kendin cahil-i nâdan
Kendin/ temiz sanar beş bardak sudan
Cahili/n öğüdü boş beydudeden
Nadan/ın görünen yüzü bellidir

Körlenmiş/ yürekten kibirli gözden
Yürekten/ inanmaz ibaret sözden
Kibirli/ mayası uzak o yüzden
Gözden/ bakar ama hazı bellidir

SEFAÎ her/ insan olamaz cömert
İnsan/ı hor görmez yüreğiyle mert
Olamaz/ onda yoktur kötü bir niyet
Cömert/in ekmeği tuzu bellidir

24/10/2020

KADINCIK ANA

Hacı Bektaş/ Veli Rum diyârında
Veli/yi ilk gören Kadıncık Ana
Rum/ erenlerinin dest-i garında
Diyârında/ bulan Kadıncık Ana

Seksen bin/ Rum erenlerin biriydi
Rum/a gelen Hacı Bektaş Veli'ydi
Erenlerin/ bahçesinin gülüydü
Biriydi/ pîr oldu Kadıncık Ana

Erenlere/ onu beyan eyledi
Onu/n sırlarını ayan beyan eyledi
Beyan/nında gördüğünü söyledi
Eyledi/ ikrarın Kadıncık Ana

Rum erenler/ dedi göster bir nişan
Dedi/ sulucadan bize bakışan
Göster/sin keramet onla buluşan
Bir nişan/ı gördü Kadıncık Ana

Özüyle/ bağlandı pîr cemâlına
Bağlandı/ hünkarın ulu yoluna
Pîr/in huzurunda durdu darına
Cemâlına/ eren Kadıncık Ana

SEFAÎ der/ postlar ona yürüdü
Postlar/da oturan Bektaş Veli'ydi
Ona/ beli dedik yüce er idi
Yürüdü/ cana can Kadıncık Ana

KAPANDI KAPILAR UMUT ALİ'DİR

Kapandı/ kapılar umut Ali'dir

Kapılar/da var olanla doludur

Umut/suzlar yaşar iken ölüdür

Ali'dir/ can ile tende Sefâî

İnsanoğlu/ et kemikten bir beden

Et kemikten/ toprak olur hep giden

Bir/ can ile insanlığı var eden

Beden/ ölür gider gende Sefâî

Gönül/ ehl-i eşna ile özleşir

Ehl-i/ kâmil bulur ise sözleşir

Eşna ile/ hak erenler uzlaşır

Özleşir/ özünen canda Sefâî

Yaşar iken/ ölüm can çekilmeye

Ölüm/ zulüm olur ten yıkılmaya

Can/ kılıcı belde yan takılmaya

Çekilmeye/ hazır kında Sefâî

Ulu pîrdir/ hem Haydar'dır yücedir

Hem/ natıktır Kuran'daki hecedir

Haydar'dır/ sar sakın deme nicedir

Yücedir/ halk Hakk'ı künde Sefâî

Ali aşkı/ sende varsa sen varsın

Sende/ yoksa zannetme ki bir yârsın

Varsın/ dü cihanda ulu rahmansın

Sen varsın/ ya Haydar sende SEFAÎ

* Eşna: Âşına, bildik, tanıdık

KEMAL KORKMAZ'A

-Akrostiş Koşma Tarzında-

**Kelâmında yüreğinde dilinde
Ezgilerle hoş seda var telinde
Muhabbetler kaynar aşkın selinde
Âşıkların meşki ile güzeldir**

**Laleler sümbüller güller açılır
Keman yay çekerek kollar açılır
Ozanın sözünde sırlar açılır
Reyhan kokan aşkı ile güzeldir**

**Karabulut gibi döktürür yaşı
Mızrap teller ile açar savaşı
Âşık SEFAÎ'nin gönül sırdaşı
Zeval olmaz coşku ile güzeldir.**

16/09/2020

KERBELÂ GÜNÜ

Söyle/ Zeynep dile getir Kerbelâ' da o günü
Zeynep/ dedi arşa çıktı Ali evladın ünü
Dile/ geldi ferîştahlar kucakladı Hüseyin'i
Getir/ dile nasıl oldu Şah Kasım'ın düğünü
Kerbela'da/ gömüldü bak Muhammed'in öz dini
O günü/mde gözyaşlarım geçti Fırat Nehrini
Dört bin/ asker Fırat Nehri su yolunu bağladı
Asker/lerden ilk şehidi Hür'ü Riyan sağladı
Fırat Nehri/ utanarak aktı gitti çağladı
Su/ yolunda Celal Abbas yürekleri dağladı
Yolunu/nda kolları gitti arşa çıktı feryadı
Bağladı/lar yollarını Ehl-i Beyt ağladı
Nerde/ kaldı Ali Ekber küçük Asgar balası
Kaldı/ o çöllerde susuz ağır idi yârası
Ali Ekber/ şehit oldu arşta yanar çırası
Küçük/ yavru su istiyor bir yudum su çaresi
Asgar/ oka hedef oldu kucakladı halası
Balası/dır Hüseyin'in Zeynel'in çok çilesi

**Zeynep/ ana o günlerden çile çekip kaldı
Ana/ dedi alkanlarda kardeşlerim yatandı
O günlerden/ yıldız güneş mahçup olup batandı
Çile/ dolu ömür boyu ah çerekerek hep yandı
Çekip/ göçün esir oldu halk-ı alem utandı
Kalandı/ evlad-ı ayal haneleri talandı**

**Fatma ana/ bu zulüme tutar arşın eteğin
Bu/ zalimden hakkın ister budur benim dileğim
Zulüme/ şahitsin Ya Rab orda idi meleğin
Tutar/ ahı SEFAÎ der gözü görmez feleğin
Arşın/ yüzünde yazılı kör olmuştur yüreğin
Eteğin/de illa Ali Zülfikar'dır bileğin**

KISASLI USTALAR ESKİ ÂŞIKLAR

Kıyaslı/ ustalar eski aşıklar

Ustalar/ yolunda kalan olmalı

Eski/lerden bize miras ışıklar

Âşıklar/ söylemiş alan olmalı

Âşık/ vardı gitti bir Doksanda On

Vardı/ her sözünde nasihatli yön

Gitti bir/ yolcuydu yoluna en son

Doksanda On/ gibi viran olmalı

Biri Kılı/ Bektaş bir Seyit Çavuş

Bektaş/ın sazında zahmal vuruş

Bir/ Üstad idi ki yolunda buluş

Seyit Çavuş/ gibi çalan olmalı

Okursun bir/ gazel icrası zordur

Gazel/ söyleyenin yerini doldur

İcrası/ çok hassas ince bir yoldur

Zordur/ virajlı yok bilen olmalı

Bir sayfa/ kurmuşlar Âşık Diyârı
Kurmuşlar/ bilmezler eski baharı
Âşık/ isen çektin mi hiç kaharı
Diyârı/nda kendin yoran olmalı

Şimdikiler/ Tv şöhret peşinde
Tv/leri hayal eder düşünde
Şöhret/ olmak ister işin başında
Peşinde/ kim var ki gelen olmalı

Sazınla/ birlikte görünsün özün
Birlikte/ yer alsın çalınsın sazın
Görünsün/ SEFAÎ yüksek avazın
Özün/ü sözünü saran olmalı

28/11/2020

KERVANCIYIM BİR PAZARA ULAŞTIM

Kervancıyım/ bir pazara ulaştım

Bir/ çok yerde müşterisiz dolaştım.

Pazara/ kumaşın tamını açtım

Ulaştım/ sonunda buldum müşteri

O dost/ dedi pazarlarda işin ne

Dedi/ hayalin ne başka düşün ne

Pazarlarda/ ekmeğin ne aşın ne

İşin ne/ boş yere gezme her yeri

Yükümün/ tamamın ben ona sattım

Tamamın/ eksiksiz mizanda tarttım

Ben/ ona SEFAÎ göz gönül kattım

Sattım/ malım daha gezmem serseri

KORONA

Ağzımız/ sardırđı çaput bez ile
Sardırđı/ görünmez gören göz ile
Çaput/lara esir olduk hız ile
Bez ile/ bizi bağladı Korona

Cismi yoktur/ nerden çıkar bilen yok
Nerden/ gelir nere gider gören yok
Çıkar/tıpta seni kökten silen yok
Bilen yok/ arttırdın hızı Korona

Her yönü/ bağladı bizi susturdu
Bağladı/ ağzımız dili küstürdü
Bizi/ esir edip eve kısırdı
Susturdu/ cümbüşü sazı Korona

Hızını/ yükselttin dünyada her gün
Yükselttin/ vakayı bu nasıl bir kin
Dünyada/ sormazsın ne ırk ne de din
Her gün/ ölüm geçti yüzü Korona

SEFAÎ/ tabipler çare buldular
Tabipler/ de senden öcün aldılar
Çare/siz mi sandın kafa yordular
Buldular/ görmezsin yazı Korona

24/11/2020

KÖŞE-İ BEND (1)*

(Üç ayrı Köşe-i Bend)

Kerbela/ çölünde uçan turnalar
Çölünde/ uçtuğun Şah'ı gördün mü?
Uçan/ kanadına kurban olduğum
Turnalar/ Pîr'ime yüzün sürdün mü?

Be'de/ bir nokta var o da Ali'dir
Bir/ bilirsen Ehlibeyt'in yoludur
Nokta/ daki İlmi Led'ün şehridir
Var/ olan o şehri gezebildin mi?
O da Ali'dir/ bak çözebildin mi?

İlmi/ Ledün mektebinde okuyan
Ledün/ ile bülbül gibi şakıyan
Mektebinde/ türlü kumaş dokuyan
Okuyan/ can yorulur mu bu yolda?

* Bu şiirin her kıtası (bendi), ayrı ayrı kafiyelenmiştir. İkinci kıta (bend) beş mısradır.

KÖŞE-İ BEND (2)

Bahar gelmiş/ bülbül niçin zâr etmez
Bülbül/ün gül için har yârası var
Niçin/ bu sevdası serimden gitmez
Zâr etmez/ sesinde dil yârası var

Bir kelim/ dinleyim güzel sesinden
Dinleyim/ sedanı Pîr nefesinden
Güzel/ güller açmış hede hasından
Sesinden/ bellidir gül yârası var

Bahçıvan/ göç etmiş virandır bağlar
Göç etmiş/ bağ-ı ban ah çeker ağlar
Virandır/ SEFAÎ eçti o çağlar
Bağlar/ım çözülmöz kul yârası var

ALFABETİK KÖŞE-İ BEND DESTAN*

Allah/ aşkın Allah'tan al
Aşıkın/la bir kararda kal
Allah'tan/dır türlü ahval
Al/ır isen çoktur kârı

Bugün/ bahar bak bülbüle
Bahar/ da hasrettir güle
Bak/ar konar daldan dala
Bülbülle/rin çoktur zarı

Cananda/ can car Ceylanda
Can/ın gözler her bir anda
Car/da kalmış yavrusunla
Ceylanda/ki can pazarı

Çoluk/ çocuk çoğu çıplak
Çocuk/ daldaki bir yaprak
Çoğu/ açtır sen ona bak
Çıplak/ kalmış benzi sarı

Deniz/ derin dağda duman
Derin/ dalga vermez aman
Dağda/ duman güzel orman
Duman/lı dağ çoktur karı

* Bu destan köşe-i bendde, her dördlüğün her dizesi aynı harfle başlamaktadır. Diğer dördlükler alfabetik olarak 29 dördlüğe tamamlanmaktadır. Bu şiir "alfabetik köşe-i bend'dir.

Edep/ eken efkâr etmez
Eken/lere gülüp gitmez
Efkâr/lanıp fitne satmaz
Etmez/ gönüldedir sırrı

Feryat/ figan felek fendi
Figan/ oldu gün ikindi
Felek/le hoş günüm dündü
Fendi/ etti ömrüm yârı

Göz/ gönülde gönül gözde
Gönülde/ ki doğru sözde
Gönül/den yoksunsa özde
Gözde/n bakar görmez varı

Haktır/ halık hukuk haklar
Halık/ seni her an yoklar
Hukuk/ vicdanları aklar
Haklar/ hukukun miyârı

İlim/ irfan ilden ile
İrfan/da ki mektebiyle
İlden/ al gel getir dile
İle/ride sorar biri

Islak/ ırgat ılık ırmak
Irgat/ açtır çirasın yak
Ilık/ gönle su gibi ak
Irmak/ boş akmasın bari

Kem/ kalplerde kara kalır
Kalplerde/ olanı bulur
Kara/ günde dostun olur
Kalır/ insandaki kârı

Mertler/ merdi merd-i meydan
Merdi/n vardır yolunda şan
Merd-i/nde görünen nişan
Meydan/dadır gör Haydar'ı

Nazlıda/ naz nazla niyaz
Naz/lanmadan çalınsın saz
Nazla/ kalsan çıkmaz avaz
Niyaz/ınla ansan pîri

Okul/ oldun okut ozan
Oldun/ sen bir kitap yazan
Okut/ursan kaynar kazan
Ozan/ Korkut'umdan beri

Özün/ özde önce Özdil
Özde/ yoksa ilk baştan sil
Önce/ kendi kendini bil
Özdil/inde kur pazarı

Pazar/ puldur plan para
Puldur/ onsuz yanmaz çıra
Plan/lı olsan ne çare
Para/sız kazmaz mezarı

Rahim/ rahmet rahman rızık

Rahmet/ yoksa olmaz azık

Rahman/sız kalırsın yazık

Rızık/ına kat alın teri

Sabır/ seven sevgi seren

Seven/dir murada eren

Sevgi/siz gönüller viran

Seren/olur gönül eri

Şeref/ şandır şehir şanlı

Şandır/ elbet birçok yönlü

Şehir/ tarihiyle ünlü

Şanlı/urfa şan diyârı

Tarzı/ tavaf turnam turda

Tavaf/ eyler ilk baharda

Turnam/ gönlün ahu zarda

Turda/n belli çok efkârı

Un/ uğruna umut uğraş

Uğruna/dır dökülen yaş

Umut/suz kalır mı bir baş

Uğraş/tım öteden beri

Ünlü/ üstat üstün ürün

Üstad/ın yanında görün

Üstün/ ol ki kalsın yerin

Ürün/den bal yapsın arı

Varında/ vahdet Veli var

Vahdet/ine eyle ikrar

Veli/ yolu ulu Hünkâr

Var/dır Hacı Bektaş Pîri

Yâr/ yolunda yârla yandı

Yolunda/ ki Ash Han'dı

Yârla/ yurdu İsfahan'dı

Yandı/ Kerem ile yâri

Yâra/ yeri yâr yârası

Yeri/nde söndü çırası

Yârı/ yerden yârlası

Yârası/n sarmasın biri

Zayıf/ zorda zaman zalim

Zorda/ koymaz yetiş Ali'm

Zaman/da Döldül'lü yârim

Zalim/e vur Zülfikar'ı

09/12/2020

NOT - Mahlasın olduğu dörtlük
4'e bir hata oluşmuş
mahlas yazılmamış.

MAHZUNÎ BABA

Kucakladı/ tüm dünyanın halkını
Tüm/üyle var oldu Mahzunî Baba
Dünyanın/ yoksulu alsın hakkını
Halkını/ savundu Mahzuni Baba

Çobanı/ uyarttı yatma sürüde
Uyarttı/ kalk dedi kurt var geride
Yatma/ sürüne bak kalmaz biri de
Sürüde/ kurt gördü Mahzunî Baba

Amerika/ katil dedi suçlandı
Katil/leri hiç sevmedi fişlendi
Dedi/ defol sazı ile seslendi
Suçlandı/ sesinden Mahzunî Baba

Bir zincir/ kelepçe sardı kolunu
Kelepçe/yle gördü mahpus yolunu
Sardı/ fakat susturmadı dilini
Kolunu/ yordular Mahzunî Baba

Dedi/ domdom kurşun bir türkü yaktı

Domdom kurşun/ları ona ters baktı

Bir türkü/ sel oldu her yöne aktı

Yaktı/ çok türküler Mahzunî Baba

Erim/ dedi sözü ile suç oldu

Dedi/ mavi gözlüm yetiş geç oldu

Sözü ile/ hep halkına güç oldu

Suç oldu/ sözünde Mahzunî Baba

Hünkar/ Çilehane senin toprağın

Çilehane/ gülü en son durağın

Senin/dir SEFAÎ vardır dost bağın

Toprağın/ nur olsun Mahzunî Baba

17/11/2020

MAHLUKÂT İÇİNDE SÖZÜN GEÇMEZSE*

Mahlukât/ içinde sözün geçmezse

İçinde/n çekilen kalır selâmet

Sözün/e er olup hisse seçmezse

Geçmezse/ ters inat olur malamat

Gönül/ yaylasından bir su içmezse

Yaylasından/ obasıyla göçmezse

Bir su/ olup sulayârak geçmezse

İçmezse/ rahmeti olmaz ganimet

Emek/ verip hasadını biçmezse

Verip/ de toprağın bağrın açmazsa

Hasadını/ harmanına saçmazsa

Biçmezse/ bir tembel seneye niyet

SEFAÎ der/ onun rızkı dar olur

Onun/ ile var olursan ar olur

Rızkı/na şükretmez intizâr olur

Dar olur/ yolları bin bir alâmet

Mahlukât içinde sözün geçmezse

Gönül yaylasında bir su içmezse

Emek verip hasatını biçmezse

SEFAÎ der onun rızkı dar olur

* Bu şiir, Artıklı Tarz-ı Sefâî'dir.

MEĞER BU TERAZİ YANLIŞ TARTARMIŞ

Meğer bu/ terazi yanlış tartarmış
Terazi/nin darasında hile var
Yanlış/ alıp gram eksik satarmış
Tartarmış/ kul hakkı onda fazla var
Sorulur kul/ hakkı mahşer yerinde
Hakkı/ alacağı varsa birinde
Mahşer/ suali var kendi dilinde
Yerinde/ görünür bakar gözde var
Ey SEFAÎ/ Hakk'a çıkar bu yokuş
Hakk'a/ gitmek elbet doğru bir çıkış
Çıkar bu/ dünyada olmuş bir satış
Yokuş/ yüksek dere de var düz de var

MİRACNÂME*

Yedi kat/ göklerde Miraç yolunda
Göklerde/ Cebrail rehber kolunda
Miraç'ı arz eyler hak didarında
Yolunda/ Hikmet var Resulullah'sın
Burak'la/ yükseldi Gâni Huda'ya
Yükseldi/ göklerden hem Mintaha'ya
Gani'/dir keremin çok Enbiya'ya
Huda'ya/ yolculuk Sırrullahsın
Dört/ katına Cebrail'le var oldu
Katına/ varmadan bir Aslan gördü
Cebrail'le/ yolun sonuna geldi
Var oldu/ ol Aslan Kudretullah
Nübüvvet/ Hatemin Aslana sundu
Hatemin/ Enbiya nur ile doldu
Aslan/ da çekildi yoluna döndü
Sundu/ müşküllerin Nurullahsın
Yalın ayak/ Hakk'ın huzurunda durdu
Hakk'ın/ sırlarından çok hikmet gördü
Huzurunda/ nasip yeşil el vardı
Durdu/ secdesine Keremullahsın
Allah'tan/ doksan bin ayetin aldı
Doksan bin/ kelamı bağrına sardı
Ayetin/den dönüp nura gark oldu
Aldı/ nasibini Habibullahsın

* Bu Miraçnâme şiiri,

* Tarz-ı Sefai (Köşe-i Bend) biçimli bu Miraçnâme, bir duazimam'dır.

Şeriat/ otuzdur otuz tarikat
Otuzdur/ Ali de Şah-ı Velayet
Otuz/ tarikatın ondadır hikmet
Tarikat/ şahsın Nebiullahsın

İndi/ yer yüzünde kırklara vardı
Yeryüzünde/ kırklar cemini buldu
Kırklar/ın içinde Ali'yi gördü
Vardı/ o erkâna Süphanullahsın

Ali/ dedi ben seninle bir idim
Dedi/ o gördüğün Aslan ben idim
Ben seninle/ oldum gizli sır idim
Bir idim/ o yolda Veliullahsın

Selman/ Keşküründen bir engür sundu
Keşküründen/ kanıp semaha durdu
Bir/i kırk gördü kırkı bir oldu
Engür sundu/ Selman Sabırullahsın

Ayak üzere/ kalktı o Nur-u Enver
Kalktı/lar kırklar da lebbeyk Peygamber
O nuru/ Miracın kutlandı server
Enver/i cihanda Şükürullahsın

Muhammed/ oturdu Hak makamına
Oturdu/ kırklar da durdu darına
Hakk/ımdır imamlar girin yoluna
Makamına/ durdu Ganiullahsın

Anda beyan/ oldu on iki imam
Oldu/ Fatıma'dan Ali'den devam
On iki/ civanı nurundan sayan
İmam/lar atası Ceddelullahsın

Yâr ile/ yâr kalan didara erdi
Yâr/ agu doldurdu Hasan'a verdi
Kalan/ Hüseyin'le serini serdi
Didara erdi/ler Kerimullahsın

Kerbelada/ öksüz kalan bir civan
Öksüz kalan/ Zeynel Bakır'a ayan
Bir/i Cafer Sadık ilmiyle beyan
Civan/ın dedesi Hikmetullahsın

Kazımdır/ erkânda hikmeti boldur
Erkânda/ Rıza'dan kabını oldur
Hikmeti/ imamlar Taki'de sırdır
Boldur/ merhametin Rahmanullahsın

On iki/ bahçede kırk sekiz dalım
Bahçede/ Naki'yle Asker'dir gülüm
Kırk sekiz/ dalımla Mehdi'yle varım
Dalım/da sen varsın Rahmetullah

SEFÂÎ yolcuym yolun özüyle
Yolcuym/ giderim pîrin iziyle
Yolun/a çaldığım aşkın sazıyla
Özüyle/ varımız Pîriullahsın

MUHAMMED LAFZINA ALİ GÖNLÜNE

Muhammed/ lafzına Ali gönlüne

Lafzına/ sadıksa Veli bilirsin

Ali/ gibi engin deniz olmalı

Gönlüne/ çağlayan seli bilirsin

Yüce pîrden/ olur derdine çare

Olur/ olmaz yer de kalma avare

Derdine/ tabiptir yetiş bir ere

Çare/ olup esen yeli bilirsin

SEFAÎ/ Ali'ye bildir dileğin

Ali'ye/ kapıdır senin yüreğin

Bildir/ bilsin alem bükmez bileğin

Dileğin/ hak yolu eli bilirsin

MÜNEVVER ÖZDEMİR'E

-Akrostiş Koşma Tarzında Şiir-

Mühür gözlerinde keskin bakışın
Üstündeki kaşlar yaya benziyor
Ne kadar özenmiş seni yâradan
Ezelinde vardır soya benziyor

Viran gönüllerde yerin almışsın
Varlık dünyasını geri salmışsın
Engin gönlün ile Hakk'ı bulmuşsun
Rahmandır gül yüzün aya benziyor

Özünde birikmiş hoyrat avazı
Zar eden bülbüle benzer sedası
Doyulmaz yüzüne ceylan balası
Enginlere akan çaya benziyor

Menekşe gülünden rengini almış
İzzetli ikramlı yolunu bulmuş
Ruha türkülerin bağına sarmış
SEFAÎ der koşan taya benziyor

05/09/2020

NECMİ KIRAN'A

-Akrostiş Koşma Tarzında-

Nergiz çiçekleri kokusun saçar
Engin yerde bahar olur yaz olur
Ceylanla balası avcıdan kaçar
Menzilinde dağ da olsa düz olur
İz bilmez adamın izinden gitme
Kelamdan yoksundur sözünden gitme
Irmağın bulursan gözünden gitme
Rahmanı var bulanır mı öz olur
Arz eylerse bülbül konar bir güle
Nafile uğraşma yol bilmez ile
Aşık SEFAÎ der söz ile tel ile
Divan olur cura olur saz olur

13/09/2020

NEFES SÖYLER BİZİM ANA DİLİMİZ

Nefes/ söyler bizim anadilimiz
Söyler/ taşar akan selde biz varız
Bizim ana/ gülü katma çalıya
Dilimiz/en-el hak telde biz varız
Sözde ola/ bilsen özünden belli
Bilsen/ mevsimini yazından belli
Özünden/ yananlar közünden belli
Belli/dir kokusu gülde biz varız
Dikenli/ çalının meyvesiz dalı
Çalının/ dikenini vermez ki balı
Meyvesiz/ bahçede boş gezer arı
Dalı/mız olgundur balda biz varız
Pîr Sultan/la Nesimî'den almışız
La/lu gevher dolu yâri bulmuşuz
Nesimî'den/ yola revan olmuşuz
Almışız/ SEFAÎ yolda biz varız

19/09/2020

NEŞET ERTAŞ USTA'YA

Dedin/ gönül dağı boran olunca
Gönül dağı/ olur kar Neşet Usta
Boran/ ile dolu yağmur yağınca
Olunca/ kış ayı zor Neşet Usta

Avazında/ ay dost diyen ünün var
Ay dost/larda pederinden şanın var
Diyen/ tatlı dile doymaz yanın var
Ünün var/ dillerde kâr Neşet Usta

Ne güzel/ yâratmış dedin Yâratan
Yaratmış/ sakındın gülden goncadan
Dedin/ yeryüzünde hem karıncadan
Yaratan/ yücedir yâr Neşet Usta

Ne güzeldir/ bozkır güzel toprağın
Bozkır/ tezenesi çiçektir dağın
Güzel/dir SEFAÎ gönül durağın
Toprağın/ bol olsun sar Neşet Usta

12/11/2020

ÖMÜR DEDIĞİN NE?

**Ömür dediğin ne/ dört mevsim olur
Dört/ zamanda evvel bahar yaşamak
Mevsim/ gelir geçer sonbahar olur
Olur/sa kış ayı en son basamak**

**Baharı/ yaşarsın yazından önce
Yaşarsın/ o günü sevda düşünce
Yazından/ hesabın inceden ince
Önce/ki varlığın o bir aşamak**

**SEFAÎ/ bunları her insan bilir
Bunları/ ömründe yaşayan görür
Her insan/ dünyada mutlaka ölür
Bilir/se yarını ona taşımak**

**ÖTESİNDEN HABER YOKTUR
SORAYIM BİR SÖZ İLE**

-Müseddes Tarz-ı Sefâî-

Ötesinden/ haber yoktur sorayım bir söz ile
Haber/ çıkmaz kimse bilmez gören yoktur göz ile
Yoktur/ gelen giden çoktur suali var yüz ile
Sorayım/ ya kulu Allah bağlanmışım öz ile
Bir/ gün olur gider isem elimdeki saz ile
Söz ile/ hem kalbim şahit ikrarım var haz ile
Bu/ sevdayla diyâr gezdim ipliğimi bez ettim
Sevdayla/ hep gittim geldim ben bu yolu iz ettim
Diyâr/larda tellal oldum öz malımdan söz ettim
Gezdim/ sattım sermayemi birden fazla yüz ettim
İpliğimi/ kumaş yaptım desenini düz ettim
Bez ettim/de yorgun düştüm ben ömrümü güz ettim
Arı isen/ çiçek topla dillerini bal eyle
Çiçek/lerden harman yapıp mahsulünle hal eyle
Topla/ doku kumaşını ipek ile şal eyle
Dillerini/ hafz edip kötü sözden lal eyle
Bal/ eyle ki yorgunlara gölge olsun dal eyle
Eyle/r isen ey SEFAÎ bir nehirde sal eyle

PERVANE AŞKINDAN ATEŞİ DÖNER

Pervane/ aşkından ateşi döner
Aşkından/ dönenler kül olup söner
Ateşi/ şulesi nur ile yanar
Döner/ dünya ile kalan semahtır

Aşk ile/ divane olup dönendir
Divane/ler aşk ateşine kanandır
Olup/ her ışığı yârdan sanadır
Dönendir/ evrenle olan semahtır

Aşk ateşi/ zaten özünde yanar
Zaten/ yanan belli yürekten kanar
Özünde/ yok ise yârı da söner
Yanar/ Şems-i aşka salan semahtır

SEFÂÎ der/ yâr uğruna yanandır
Yâr/ olmayan aşkta aşkı virandır
Uğruna/ can verip kalbe dolandır
Yanandır/ meşk ile dolan semahtır

10/01/2021

SABAHAT AKKİRAZ'A

-Akrostiş Koşma Tarzında-

Sedasıyla türkülerin anası
Aşk-ı figan ile dili yâralı
Bezm-i aşıklardan yanar çırası
Aşka gelmiş bülbül gülü yâralı
Harabat gönülde derin izi var
Ah çeken yürekte sönmez közü var
Turna sesi gibi ince sızı var
Avazından belli çölü yâralı
Keskin kılıç gibi rakibe sözü
Kelamlı muhabbet pîrdendir özü
İnsanı kâmindir dosta dost yüzü
Rüzgar mı incitmiş dalı yâralı
Arşı Kenzullahtan dolu bu testi
Zarayla yoğrulmuş serilmiş pustu
Yâre yâr olanlar anlar bu dostu
SEFAÎ sazında teli yâralı

21/09/2020

SAYGININ YOLLARI SEVGİDEN GEÇER

Saygının/ yolları sevgiden geçer
Yolları/nda engel olmaz düz olur
Sevgiden/ ekenler sevgiden biçer
Geçer/ kin kibirden özden öz olur

Hoş görüyle/ sevgi gönül meyvesi
Sevgi/ karşılıksız getirmez sesi
Gönül/de var ise yoktur ötesi
Meyvesi/ olgundur ama az olur

SEFAÎ der;/ gönül sevgi yoludur
Gönül/ bir bahçedir sevgi dalıdır
Sevgi/den yoksunsa o dal kurudur
Yoldur/ma hoyrata sonra söz olur

**SENDE ARA SENDE BUL Kİ
ARADIĞIN ÇİN'DE YOK**

-Müseddes Tarz-ı Sefâî-

Hacla zekat/ sende yoktur oruç namaz bende yok
Sende/ ara sende bul ki aradığın Çin'de yok
Yoktur/ malım zekat verem beş yüz de yok bin de yok
Oruç/ tutup kibirlenme kötü işler dinde yok
Namaz/ınla hiç sadaka verdiğin bir gün de yok
Bende yok/sa Allah şahit içirimde kin de yok
Bir ay/ oruç tuttum dersin on bir ayı salarsın
Oruç/ isen ya nedendir kul hakkını çalarsın
Tuttum dersin/ tutmayanı yolum yolum yolarsın
On bir/ ayın birisine sataşırısın dalarsın
Ayı/n biter yıllar geçer sen de bir gün solarsın
Salarsın/ da ahirette vicdanınla dolarsın
Kamil ol ki/ insan yüce bir varlıktır göresin
İnsan/larda müşkül varsa hallerini sorasın
Yüce/ Allah demedi mi bozma kulun arasın
Bir/ fakirin hanesinde yandır sönmüş çırasın
Varlıktır/ hak hem yücedir ona doğru varasın
Göresin/ bak SEFAÎ der gönlün ile sarasın

SUÇTAN SAYARLAR

Bu zamanda/ doğru sözü söylesin
Doğru/ olan sözü suçtan sayarlar
Sözü/nü ancak sen kabul eylersin
Söylersin/ gerçeği hiçten sayarlar

Ancak/ sarraf bilir altın madeni
Sarraf/ mehenginde gösterir seni
Bilir/ haset ancak kibiri kini
Altın madeni/ni tunçtan sayarlar

SEFAÎ'nin/ ipek olsa kumaşı
İpek/ten desenli yok ise eşi
Olsa/ her pazarda hep deste başı
Kumaşı/m kör tüccar kaçtan sayarlar

TUT ATA SÖZÜNÜ İZİNDEN YÜRÜ

Tut ata/ sözünü izinden yürü
Sözünü/ dinleyip akıl et kardaş
İzinden/ gidersin özünden yürü
Yürü/düğün yolda fikir et kardaş

Sakın ha/ uzak dur nefs-i kibirden
Uzak dur/mak lazım yalancı dilden
Nefsi/yle yoğrulmuş her bir cahilden
Kibirden/ arındır fakir et kardaş

Dileğini/ dile Allah rızkına
Dile/klerle yârdım eder düşküne
Allah/ seni kavuşturur köşküne
Rızkına/ kâni ol şükür et kardaş

Kötülerden/ yoldaş olma hayatta
Yoldaş/ olup konup göçme bir yurttta
Olma/k ister isen hep selamette
Hayatta/ sabredip zikir et kardaş

SEFAÎ der/ gâni eyle gönlünü
Gâni/ olan bulur doğru yönünü
Eyle/ırsin bir bahar her bir gönlünü
Gönlünü/ diline vekil et kardaş

ÜÇLER BEŞLER YEDİLERDE BİR OLAN

Üçler/ beşler yedilerde bir olan

Beşler/i ehlibeyt yolu biliriz

Yedilerde/ can olarak sır olan

Bir olan/ı on ikide biliriz

On dört/ masum-u pak ciğer pareler

Masum-u pak/ çocuk, deşme yâreler

Ciğer/im yanıyor yok mu çareler

Pareler/ dert bizi figan biliriz

On yediler/ kâinatta kemer best

Kâinatta/ semah dönen olur mest

Kemer/ SEFAÎ'ye kırklardandır dest

Best/i Allah doksan dokuz biliriz

VAR OLAN VARIMI PARAYLA SATMAM

Var olan/ varımı parayla satmam
Varım/la oluşmuş dışarı atmam
Parayla/ almadım kimseye katmam
Satmam/ ecdadımın alın teridir

O yok ise/ sen de yoksun demektir
Sende/ yoksa başkasından al ektir
Yoksun/ koymaz sofranda berekettir
Demektir/ o tarla nimet yeridir

Deden/ aç çalıştı toprak satmadı
Aç çalıştı/ gece gündüz yatmadı
Toprak/la yaşadı onu atmadı
Satmadı/ysa onun tek eseridir

Biz kara/ sabana şükredip ektik
Sabanla/diş tırnak çetiler söktük
Şükredip/ SEFAÎ yolmayla biçtik
Ektik/ Malveren'i çok özveridir

16/12/2020

* *Malveren*: Kısas'ın doğusunda bulunan arazilerin bir kısmının ismidir. Çok verimli yerler olduğundan dolayı adı Malveren olmuştur.

VARDIR EZELİNDEN YAZILAN YAZI

Vardır/ ezelinden yazılan yazı

Ezelinden/ ona kader demişler

Yazılan/ zâr ise ağlatır bazı

Yazı/n kara ise keder demişler

N'eylemeli/ Hak'tan gelen kadaya

Haktan/ gelmiş yine yalvar Hüda'ya

Gelen/ bir mihmandır konmuş odaya

Kadaya/ sabreyle gider demişler

SEFAÎ der/ Hak yanında dileğin

Hak/ verirse gücü yetmez feleğin

Yanında/dır ayrı değil meleğin

Dileğin/i kabul eder demişler

19/01/2021

VELAYET YOLUMUZ EZELİNDEN VAR

Velayet/ yolumuz ezelinden var
Yolumuz/un şahı sahip Zülfikar
Ezelinden/ verdik carına ikrar
Var/ımızla varız bir cem içinde

Kırklar/ meydanında var olan pîri
Meydanında/ çarkı pervaz tasviri
Var olan/ keşkürden içti her biri
Pîri/mizle dolduk bir dem içinde

SEFAÎ/ nefesler çalar sazımız
Nefesler/le dolu var avazımız
Çalar/ız söyleriz bitmez hazımız
Sazımız/la kaldık bir gam içinde

21/12/2020

VİRAN OLDU BAĞLAR VAR OLAN GİTTİ

Viran oldu/ bağlar var olan gitti
Bağlar/da üzümü ezen/ kalmadı
Var olan/ yerinde dikenler bitti
Gitti/ kaptan kaba süzen kalmadı
O güzelim/ yıllar her dem bahardı
Yıllar/ uçtu gitti sanki buhardı
Her dem/ insanların sevgisi vardı
Bahardı/ yaşanan sezen kalmadı
İnsanlar/ değişti bozuldu denge
Değişti/ gidişat hazırdır çenge
Bozuldu/ büründü her çeşit renge
Denge/ler kayıptır düzen kalmadı
Konar/ göçer idik dağlar aşardık
Göçer idik/ kıl çadırda yaşardık
Dağlar/a obaya sığmaz taşardık
Aşardık/ sürüyle gezen kalmadı
SEFAÎ der/ kerpiç bina odalar
Kerpiç/ evde oturanlar tadalar
Bina/ şimdi betondandır modalar
Odalar/ üstünde hizan kalmadı

26/12/2020

ÂSİK SEFAÎ

■ MEHMET ACET

Köşe-i Bend (TARZI-I SEFAÎ) Şiirler

KÖŞE-İ BENT SEFAÎ TARZI

Köşe-i bent/ bu kitapta öz adı
Bu kitapta/n okur isen bilirsin
Öz/ nakış desendir tadı
Adı/ ile dokur isen bilirsin

